

DETTIFOSSVEGUR 862 - DEILISKIPULAG

GREINAGERÐ OG UMHVERFISSKÝSLA

SVEITARFÉLAG: NORÐURÞING.

VERKKAUPI: VEGAGERÐIN OG VATNAJÖKULSPJÓÐGARÐUR.

SKIPULAGSRÁÐGJAFI: LANDMÓTUN SF.

2012/1033

GREINAGERÐ MEÐ DEILISKIPULAGI - DAGS. 26.03.2013

EFNISYFIRLIT:

1. SAMANTEKT	4
3. MARKMIÐ	4
4. EFNI OG UMFANG DEILISKIPULAGS.	4
5. FYRIRLIGGJANDI STEFNA OG AÐRAR ÁÆTLANIR	5
7. VEGLÍNA NÝS DETTIFOSSVEGAR INNAN ÞJÓÐGARÐS.	6
7.1. Girðingar - búfjárgöng - ristarhlið	6
7.2. Áningastaðir - bílastæði	6
7.3. Gönguleiðir og reiðleiðir	6
8. UMHVERFISMAT	6
8.1. Umfjöllun um kosti	6
8.2. Áhrifa- og umhverfisþættir	6
8.3. Viðmið	7
8.4. Öflun upplýsinga og aðferðarfræði	9
9. DEILISKIPULAGSSVÆÐI OG UMHVERFISÁHRIF	10
10. SVÆÐI 1	11
10.1. Staðhættir	11
10.2. Fornleifar	11
10.3. Skeringar, efnistaka og efnisþörf	11
10.4. Fyllingar	11
10.5. Veglína og áningastaðir	11
10.6. Umhverfisáhrif	12
11. SVÆÐI 2	14
11.1. Staðhættir	14
11.2. Fornleifar	14
11.3. Skeringar, efnistaka og efnisþörf	14
11.4. Fyllingar	14
11.5. Veglína og áningastaðir	14
11.6. Umhverfisáhrif	16
12. SVÆÐI 3	18
12.1. Staðhættir	18
12.2. Fornleifar	18
12.3. Skeringar og efnistaka og efnisþörf	18
12.4. Fyllingar	18
12.5. Veglína og áningastaðir	18
12.6. Umhverfisáhrif	20
13. SVÆÐI 4	22
13.1. Staðhættir	22
13.2. Fornleifar	22
13.3. Skeringar, efnistaka og efnisþörf	22
13.4. Fyllingar	22
13.5. Veglína og áningastaðir	22
13.6. Umhverfisáhrif	23
14. SÉRSTAKIR SKILMÁLAR - MÓTVÆGISADGERÐIR	25
15. GÖNGULEIÐIR	25
15.1. Gönguleiðir í Ásbyrgi	25
15.2. Gönguleiðir Vesturdalur	26
15.3. Gönguleiðir í Hólmatungum	26
15.4. Aðrar leiðir í Hólmatungum	26
16. REIÐLEIÐIR	26
17. KYNNING OG SAMRÁÐ	27
18. AFGREIÐSLA EFTIR AUGL. LÝSINGAR DEILISKIPULAGS	27
19. AFGREIÐSLA EFTIR AUGLÝSINGU DEILISKIPULAGS	27
20. FERLIÐ	28
21. HEIMILDASKRÁ	29

1. SAMANTEKT

Dettifossvegur 862 liggur innan marka sveitarfélagsins Norðurlandsnorræna og um Vatnajökulsþjóðgarð áður þjóðgarðinn í Jökulsárgljúfrum. Vegurinn er um 30 km að lengd. Hluti leiðarinnar er nýlögð um hálandisluta svæðisins frá Dettifossafleggjara um Svínadalsháls að Lambatorfum. Eftir Lambatorfur norður á Norðausturveg í byggð er að mestu fylgt legu núverandi vegar.

Vegbreidd er 7,5 m og breidd slitlags 7,3 m. Vegurinn er í vegflokki C1 og verður lagður klæðingu. Burðarþol verður 11,5 tonn og hönnunarhraði 90 km/klst. Vegurinn að útsýnisstöðum verða 7 m breiðir í vegflokki C7. Öxulþungi verður 11,5 t og hönnunarhraði 40-50 km/klst.

Svæðisráð VJÞ, í samráði við Vegagerðina mun á síðari stigum útfæra hraðatakmörkun á vissum köflum leiðarinnar um þjóðgarðinn.

Efnistaka vegna vegagerðar er fyrirhuguð í vegstæði eða í tengslum við veginn og er áætlað að það þurfi rúmlega 1. mil. m³ þar af um 600 þús. m³ úr skerðingum og tæplega 500 þús m³ úr námum.

Lögð verður áhersla á að halda öllu raski í lágmarki og frágangur vegfláa og náma að lokinni framkvæmd verði í anda sjálfbærni og endurheimt staðar gróðurs.

2. INNGANGUR

Vegagerðin og Vatnajökulsþjóðgarður hafa óskað eftir að gert verði deiliskipulag af nýjum Dettifossvegi nr. 862 og veltengingum að Dettifossi, Hólmatungum og Vesturdal. Deiliskipulagsmörkin eru innan marka sveitarfélagsins Norðurlandsnorræna og liggur um þjóðgarð og landsvæði á náttúruuminjaskrá og óska þarf framkvæmdaleyfis fyrir veginum hjá sveitarfélaginu. Í skipulagsreglugerð nr.400/1998 gr. 4.19.2 annarri málsgrein segir "Þar sem mannvirkjagerð er fyrirhuguð á náttúruverndarsvæðum skal gera grein fyrir henni í deiliskipulagi"

Deiliskipulagið fellur einnig undir lög um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 þar sem hún mótast stefnu um tilkynningarskylda framkvæmd. Framkvæmdin hefur hlotið málsmeðferð samkvæmt lögum um umhverfismat framkvæmda nr. 105/2000 og liggur fyrir álit Skipulagsstofnunar frá 27. júlí 2006. Ennfremur liggur fyrir ákvörðun um matsskyldu um Dettifossveg vegna breytinga á tengingum að Hólmatungum og Vesturdal/Hljóðaklettum þar sem framkvæmdin var ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Núverandi vegur um svæðið, Dettifossvegur 862 þarfnast endurbóta. Nyrsti hluti hans er uppbyggður malarvegur þar sem hann er innan byggðar í Kelduhverfi en að öðru leyti eru hann að mestu niðurgrafinn malarvegur og er einungis opin yfir sumarið. Mikil sjónmengun er af ryki frá núverandi vegi, sérstaklega í Vatnajökulsþjóðgarði áður þjóðgarðinum í Jökulsárgljúfrum.

Vegurinn er tæplega 30 km langur vestan Jökulsár á Fjöllum og er að mestu leyti innan marka þjóðgarðsins og

einnig um náttúruuminjasvæðið Meidavalla-og Tóveggjaskóg. Í tengslum við gerð Dettifossvegjar þarf að leggja nýjar og/eða endurbættar veltengingar að Hólmatungum og Vesturdal/Hljóðaklettum og gera bílastæði og áningastaði. Veltengingar sem eru annars vegar 2,6 og hins vegar 1,4 km langar.

Dettifossvegur nr. 862 í heild er rúmlega 50 km langur og liggur milli Hringvegjar og Norðausturvegjar. Vegurinn liggur um Skútustaðahrepp í Suður-Þingeyjarsýslu og Norðurlandsnorræna í Norður-Þingeyjarsýslu. Kaflinn sem liggur um Skútustaðahrepp er 21 km langur og var að mestu lokið 2011. Uppbyggingu á þjónustusvæði við bílastæði við Dettifoss er þó ólokið og einnig vantar góða göngutengingu (aðgengi fyrir alla) með göngustíg að útsýnisstað við Dettifoss.

Aðalskipulag Skútustaðahrepps 2011-2023 er nú í loka umfjöllun svo horfið er frá því að auglýsa deiliskipulag áningastaðar við Dettifoss að sinni sem liggur innan marka sveitarfélagsins Skútustaðahrepps þar til aðalskipulag hefur verið staðfest sennilega síðar á árinu 2013.

Árið 2011 var sumardagssumferð á núverandi vegi norðan Dettifoss 56 (Dettifoss-Vesturdalsvegur), 105 (Vesturdalsvegur-Tóveggjarvegur) og 133 (Tóveggjarvegur-Norðausturvegur) bílar á dag en sunnan Dettifoss 52 bílar á dag. Á kaflanum frá Hringvegi niður að Dettifossi var árið 2012 sumardagssumferð 220 bílar á dag.

3. MARKMIÐ

Markmið framkvæmdarinnar er að styrkja byggðalög í Þingeyjarsýslum með bættu vegasambandi milli byggðakjarna og stuðla að farsælli þróun vaxandi ferðamennsku á svæðinu. Nýr vegur mun bæta samgöngur og umferðaröryggi og tryggja heilsársamgöngur að mikilvægum ferðamannastöðum eins og Dettifossi.

Í Samgönguáætlun 2011-2022 er fjárveiting til framkvæmda á Dettifossvegi á árunum 2013-2015.

4. EFNI OG UMFANG DEILISKIPULAGS.

Gerð deiliskipulags vegna framangreindra áforma felast fyrst og fremst í því, að sýna legu Dettifossvegjar frá því sem hann endar við síðustu áfangaskil, við veltengingu að Dettifossi að Norðausturvegi í Kelduhverfi, ásamt 2,6 km langri veltengingu að Hólmatungum og nýrri 1,4 km langri veltengingu að Langavatnshöfða ofan við Hljóðakletta og Vesturdal.

Mörk deiliskipulags miðast við afmörkun þjóðgarðsins að undanskildri veglínu um land jarðanna Meidavalla og Tóveggjar þar sem mörk eru sýnd 100 m til hvorrar handar út frá miðlínu vegar.

Deiliskipulagið mun einnig sýna stíga, reiðleiðir og áningastaði ferðamanna og sýna hugsanlega byggingarreiði fyrir nýbyggingar í Vesturdal, við Ytra Þórunnarfjall og við Langavatnshöfða. Ennfremur verður tekið á efnistökusvæðum í tengslum við nýjan Dettifossveg en skilgreindar verða námur innan deiliskipulagssvæðisins.

Deiliskipulagið er sett fram í greinargerð og eftirfarandi uppdráttum.

1. Dettifossvegur frá sveitarfélagamörkum Norðurþings og Skútustaðahrepps norður undir Þórunnarfjall/Hólmatungur, mkv. 1:10.000.
2. Þórunnarfjall um Svínadalsháls að Lambatorfum, mkv. 1:10.000.
3. Lambatorfur að Langhöfða með Vesturdal og Hljóðaklettum, mkv. 1:10.000.
4. Langavatnshöfði um Ásheiði Meiðavallaskóg á Norðausturveg, mkv. 1:10.000.
5. Skýringaruppdráttur af deiliskipulagssvæðinu í heild sinni, mkv. 1:35.0000

Gerðir er uppdrættir í stærri kvarða af deilissvæðum sem krefjast meiri nákvæmni við Dettifoss, Ytra Þórunnarfjall - Hólmatungur, Langavatnshöfða, Hljóðakletta og Vesturdal. Mælikvarði og fjöldi uppdráttu mun ráðast eftir hentugleika. Miðað er við að allir uppdrættir verði í A1.

5. FYRIRLIGGJANDI STEFNA OG AÐRAR ÁÆTLANIR

Verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs. Í Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs sem var staðfest í feb. 2011 er gert ráð fyrir nýjum áningastað með bílastæði á Langavatnshöfða og fyrir Vesturdal er gert ráð fyrir landvörslustöð og tjaldsvæði með lágmarksþjónustu, auk göngustíga og fræðsluskilta. Fyrir Hólmatungur er gert ráð fyrir nýjum áningastað með bílastæði fyrir daggesti á Ytra-Þórunnarfjalli. Fyrir Dettifoss skal deiliskipulag ná yfir þjónustusvæðið, bílastæði og byggingar auk ferðamannaleiða um Hafragilsundirlendi, norður og vestur fyrir Hafragil og suður að vegtengingum að Dettifossi. Einnig skal það ná yfir göngustíg frá þjónustusvæði að Dettifossi. Gert er ráð fyrir upplýsingamiðsstöð, vatnssalernum, áningastað með áningarborðum, upplýsingaskiltum, og veitingasölu ásamt tjaldsvæði fyrir göngufólk. Deiliskipulag gerir einnig grein fyrir göngu-, reið- og reiðhjólaleiðum.

Aðalskipulag Norðurþings 2010-2030 var staðfest 22. desember 2010. Í aðalskipulagi Norðurþings er gert ráð fyrir nýjum Dettifossvegi og tengingum að Hólmatungum og Vesturdal. Í aðalskipulagi Norðurþings kemur fram að tengivegi í Vesturdal (Vesturdalsvegur 888) verði breytt þannig að hann liggja af Dettifossvegi við Lönguhlíð upp á Langavatnshöfða þar sem nýtt bílastæði með gönguleiðatengingum við Hljóðakletta verður. Einnig verði lagður nýr afleggjari að Hólmatungum (Tungnavegur 887). Ennfremur kemur fram varðandi aðgengi almennings, að tryggt verði gott aðgengi fyrir alla til helstu verðmættra svæða og stígar verði lagðir og leiðir merktar í samvinnu við aðra hagsmunahópa.

Í umhverfisskýrslu verður fjallað nánar um tengsl við aðrar áætlanir og hvernig deiliskipulagið samræmist gildandi stjórnunar og verndaráætlun, aðalskipulagi og öðrum áætlunum sveitarfélagsins og stjórnvalda. Ef ósamræmi kemur fram verður greint frá því til hvaða aðgerða sveitarstjórn hyggst grípa til úrlausnar.

6. STAÐHÆTTIR OG

UMHVERFISAÐSTÆÐUR

Dettifossvegur liggur vestan Jökulsár á Fjöllum í Norður- og Suður-Þingeyjarsýslum, um Skútustaðahrepp og fyrrum Kelduneshrepp. Fyrrum Kelduneshreppur í sveitarfélaginu Norðurþingi var vestasti hreppur Norður-Þingeyjarsýslu. Hann nær yfir láglandið inn af Öxarfirði og heiðalönd þar inn af. Sveitin liggur öll mót opnu hafi úr norðri og frá strönd inn að mörkum sveitarfélaga er jafn aflíðandi halli á landi. Með Jökulsá er landslag nokkuð fjölbreytt. Með sjónum er sandströnd fyrir öllum fjarðarbotninum og þar innaf stórt flæmi mýrlendis og sléttra sanda þar sem Landgræðslan hefur unnið að uppræðslu. Byggð í Kelduneshreppi er nokkuð dreifð, þéttast um miðbik sveitarinnar. Í beinni línu frá fjallinu Eilíf að Dettifossi, liggja mörk Norðurþings og Skútustaðahrepps. Skútustaðahreppur er hálendasti og víðlendasti hreppur á landinu.

Jökulsá á Fjöllum kemur undan norðanverðum Vatnajökli og fellur til sjávar í Öxarfirði. Við hálendisbrúnina lækkar landið og áin steypist í stórum fossum niður gljúfrin sem hún hefur mótað um aldir og eru við hana kennd. Jökulsárgljúfur eru ein stærstu og hrikalegustu árgljúfur á Íslandi, um 25 km löng, ½ km á breidd og dýptin víða um eða yfir 100 m. Stórkostlegt umhverfi Jökulsárgljúfra er mótað af vatni, eldum og ís. Gífurleg hamfarahlaup eru talin hafa myndað og mótað gljúfur, gil, klappir og byrgi. Frægast þeirra er Ásbyrgi. Þjóðgarðurinn í Jökulsárgljúfrum er helsta aðráttarafi ferðafólks á svæðinu með öllum sínum náttúruperlum, svo sem Ásbyrgi, Hljóðaklettum, Svínadal, Hólmatungum og Dettifossi.

Norðan og austanvert í Ásheiðinni er náttúrulegur birkiskógur, Meiðavallaskógur í landi Meiðavalla en Tóveggjarskógur í landi Tóveggjar. Sunnan hans tekur við lyng- og kjarri vaxin Ásheiðin. Austan Meiðavallaskógar er nyrsti hluti þjóðgarðsins í Jökulsárgljúfrum með Ásbyrgi, Áshöfða og Ástjörn. Miðhluti Jökulsárgljúfranna líkist fremur dal en gljúfri Svínadalaskvosin. Vesturdalur er þar nyrstur, með þverhníptum veggjum og sléttum flötum í botni með ótal tjörnum. Þar eru einnig Hljóðaklettar. Hljóðaklettar eru innviðir fornra eldstöðva þar sem Jökulsá hefur sópað öllu lausara gosefninu í burtu. Litlu norðar standa Rauðhólar sem eru gjallgígar. Sunnan Vesturdals eru Hólmatungur en þar fara saman miklar andstæður. Þar eru gróðurrik svæði með ótal smáam og lækjum sem spretta af lindum og renna síðan út í beljandi, aurugt stórflojótið. Í skjóli hamra og kletta þrífst fjölbreytt samspil gróðurs og dýralífs. Dettifoss er við syðsta hluta þjóðgarðsins. Hann er mestur í röð tilkomumikillar fossaraðar sem nær niður í Hólmatungur. Skammt sunnan við Dettifoss er Selfoss en neðan við Dettifoss er Hafragilsfoss og nálægt Hólmatungum eru Réttarfoss. Norðan við Hafragilsfoss skera gljúfrin gígaröð sem heitir Randarhólar. Þar má sjá þverskurð af aðfærsluæð gosgígs.

7. VEGLÍNA NÝS DETTIFOSSVEGAR INNAN ÞJÓÐGARÐS.

Dettifossvegur liggur að mestu utan svæða sem teljast mestu náttúruundur þjóðgarðsins. Fyrir árið 1980 lá vegurinn í gegnum Vesturdal, Svínadal og Hólmatungur. Um 1980 var tekin ákvörðun um að flytja veginn að brúnum Svínadalsskvosar. með því markmiði að vernda mikilvægasta hluta þjóðgarðsins.

Við undirbúning nýs Dettifossvegur var tekin ákvörðun um að fylgja ekki núverandi vegi á kafla þar sem hann liggur norðan í Miðdegishæð heldur leggja veginn sunnar í Svínadalshálsinn til að vernda útsýni frá Vesturdal og Svínadalsskvos. Við það minnkar útsýnisgildi vegarins nokkuð en áningastaðir við veginn bæta ferðalöngum það upp.

Veglínan frá Dettifossafleggjara er að hluta til breytt alla leið að Lambatorfum. Í þjóðgarðinum færast veglína aðeins vestur fyrir núverandi veg. Landslag umhverfis er einsleitt á þessum hluta vegarins, ávalir lítt grónir hryggir, sunnan Hnausa um Svínadalsháls sunnan við Miðdegishæð. Núverandi vegur liggur norðan í Miðdegishæð. Ný veglína tengist við núverandi veg sunnan við Lambatorfur og fylgir núverandi vegi eftir það. Lambatorfur var virkt uppblástursvæði en eru nú innan landgræðslugirðingar. Landslag verður hér eftir aflíðandi til norðurs um Lönguhlíð og Ásheiði norður á Norðausturveg. Frá Lambatorfum og norður í byggð er farið um stórþýfðan lyngmóa með fjalldrapa, víði og berjalyngi.

Vegbreidd er 7,5 m og breidd slitlags 7,3 m. Vegurinn er í vegflokk C1 og verður lagður klæðingu. Burðarþol verður 11,5 tonn og hönnunarhraði 90 km/klst.

7.1. Girðingar - búfjárgöng - ristarhlíð

Vegna legu vegarins um afréttarlönd Keldhverfinga er gert ráð fyrir girðingu með Dettifossvegi úr byggð suður að landgræðslugirðingu á Lönguhlíð skammt vestan við Langavatnshöfða. Lega Landgræðslugirðingar mun breytast frá Langavatnshöfða að Lambatorfum og færast vestur fyrir Dettifossveg. Allur Dettifossvegur frá Dettifossi og norður í byggð mun því verða laus við ágang búfjár. Gert er ráð fyrir undirgöngum undir Dettifossveg fyrir búfénað samkvæmt samkomulagi Vegagerðarinnar við jarðeigendur á Meiðavöllum og á Tóvegg. Þar af eru tvö sem hægt verður að teyma reiðhross um í stöðvum 40640 og 43020.

Nánar verður getið um girðingar og göng í lýsingu á áföngum vegar í greinargerð.

Veggirðing fylgir legu vegar og er í venjulegri girðingarfjarlægð frá veginum (20 m).

Lega landgræðslugirðingar breytist að hluta en hún er sýnd á uppdráttum til skýringar ekki sem nákvæm lega. Við st. 39920 færast væntanleg landgræðslugirðing upp á Lönguhlíð og liggur í 110-130 m fjarlægð frá Dettifossvegi. Reiðleið mun taka mið af staðsetningu ræsa og nauðsynlegt að aðlaga reiðleiðir að legu undirganga.

7.2. Áningastaðir - bílastæði

Með nýjum vegi um þjóðgarðinn er gengið frá nokkrum áningastöðum með góðum bílastæðum fyrir bæði einkabíla sem og rútur og ferðabíla með viðhengi. Öll bílastæði eru malbikuð og rúmgóð samkvæmt viðmiðum sem Vegagerðin hefur þróað. Áningastaðir eru búnir upplýsingaskiltum og dvalarsvæðum og í góðum tengslum við gönguleiðakerfi þjóðgarðsins.

7.3. Gönguleiðir og reiðleiðir

Með deiliskipulaginu munu göngustígakerfi þjóðgarðsins sem hefur þróað um árabíl verða fest í sessi enda tengjast leiðirnar helstu áningastöðum sem byggðir verða um leið og ný Dettifossvegur. Reiðleið um þjóðgarðinn er skilgreind og fær nú sess t.d. í eldra vegstæði í suðurhluta garðsins að Dettifossi.

8. UMHVERFISMAT

8.1. Umfjöllun um kosti

Við mat á umhverfisáhrifum áætlunarinnar verður gerður samanburður við „núllkost“ sem felst í því að engar breytingar verði gerðar á núverandi vegi)

8.2. Áhrifa- og umhverfisþættir

Helstu þættir deiliskipulagsins sem taldir eru geta valdið umhverfisáhrifum, eru vegagerð og efnistaka. Út frá þeim aðstæðum sem eru á skipulagssvæðinu voru umhverfisþættir valdir og eru áhrifin mismikil á umhverfisþætti eftir því hvort um ræðir vegagerð eða efnistöku.

Í umhverfisskýrslunni verður fjallað um eftirfarandi umhverfisþætti:

Samfélag	Landnotkun
Fornleifar	Dýralíf
Gróður og jarðveg	Jarðmyndanir
Vatnafar	Landslag
Hávaði og mengun	

Val á þessum umhverfisþáttum byggist á greiningu á því hvað þættir umhverfisins gætu orðið fyrir áhrifum vegna deiliskipulagsins. Greint verður frá mögulegum mótvægisáðgerðum og vöktun ef í ljós kemur að umhverfisáhrif í einhverjum af áður töldum þáttum eru talin veruleg.

8.3. Viðmið

Forsendur við mat á umhverfisáhrifum verða byggðar á þremur meginþáttum:

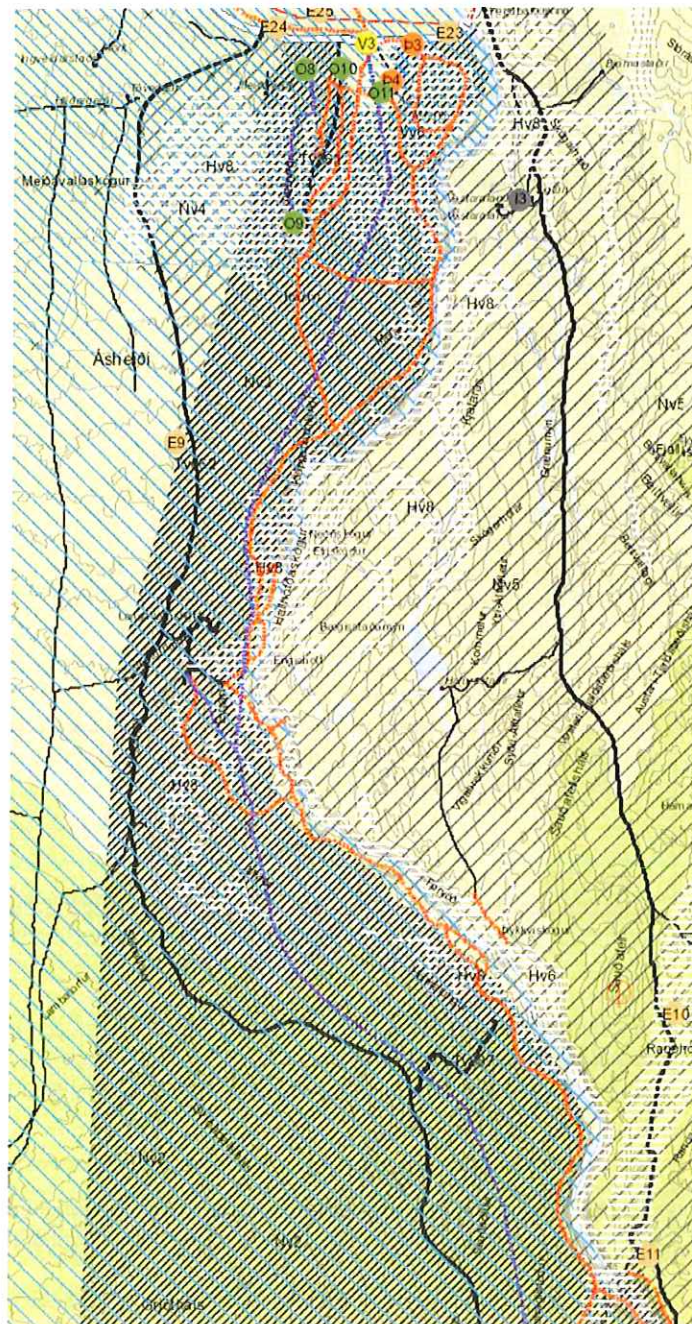
Viðmið í lögum og reglugerðum, stefnumótun stjórnvalda og skuldbindingar á alþjóðavísu.

Greining sérfræðinga á einkennum áhrifa á einstaka umhverfisþætti.

Umsagnir og athugasemdir lögboðinna umsagnaraðila, hagsmunaaðila og almennings, sem kunna að liggja fyrir,

sbr. kafla um kynningu og samráð.

Við mat á vægi áhrifa á einstaka umhverfisþætti verður stuðst við tiltekin viðmið s.s. stefnumörkun stjórnvalda, alþjóðasamninga, lög og reglugerðir. Í töflu 1 eru tekin saman þau umhverfisviðmið sem lögð eru til grundvallar umhverfismati deiliskipulagsins. Umhverfisviðmið eru notuð sem mælikvarði eða vísir til að meta einkenni og vægi þeirra áhrifa sem deiliskipulagstillagan hefur í för með sér.

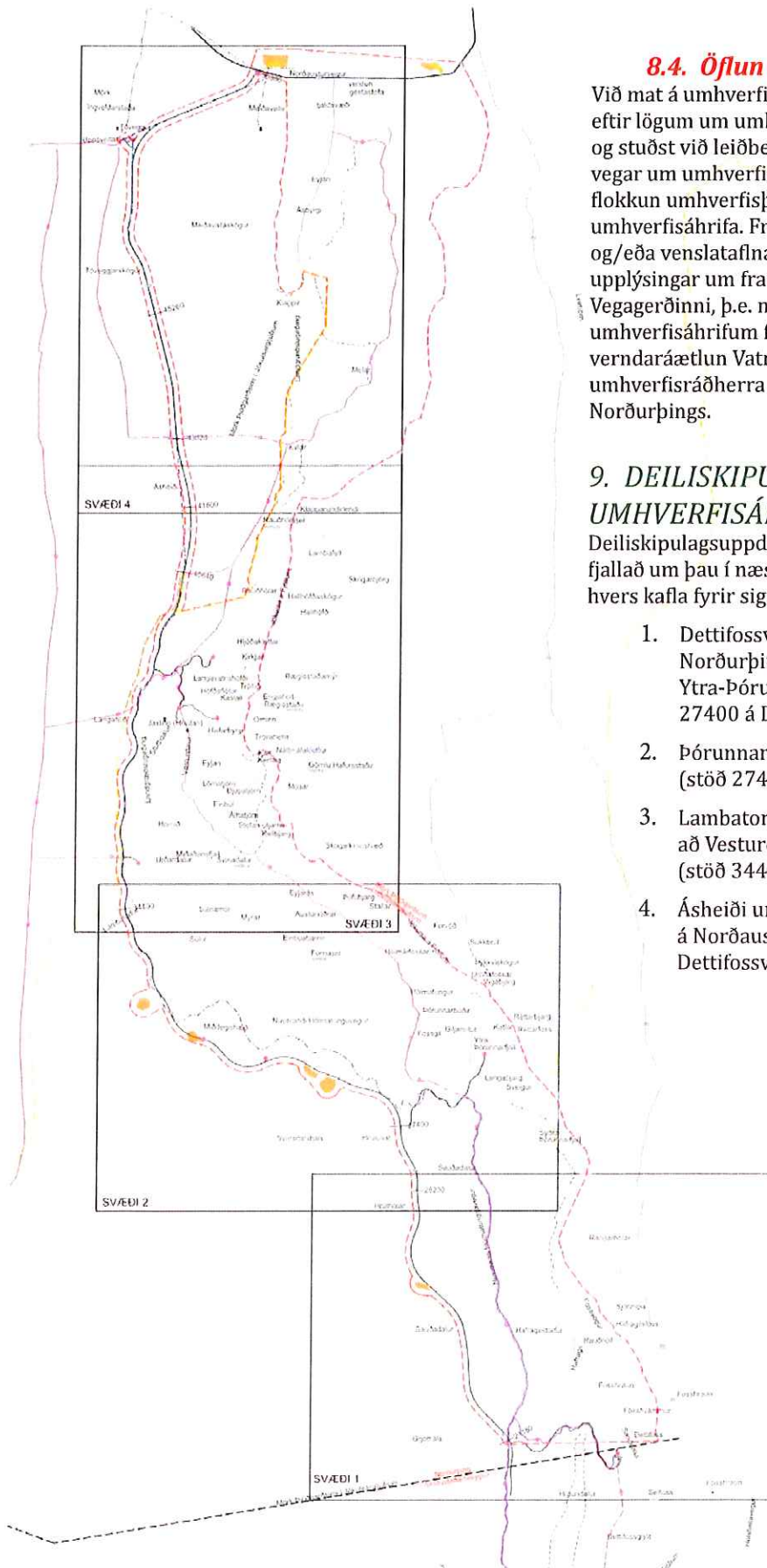
Mynd 1. Svæðið sem breytingin nær til samkvæmt gildandi aðalskipulagi Norðurlands.

Umhverfisþættir	Umhverfisviðmið
Samfélag	Stefnumörkun um sjálfbæra þróun til 2020. Sjá kafla II.1 um heilnæmt andrúmsloft. Vegalög nr. 80/2007. Einkum 1. gr. og kafli IX um öryggi vega og umferðar. Samgönguáætlun 2007-2010. Sjá sérstaklega markmið 1.3. um umhverfislega sjálfbærar samgöngur
Landnotkun	Skipulagslög nr. 123/123/2010 Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs Aðalskipulag Norðurþings 2010-2030. Aðalskipulag Skútustaðahrepps 2010-2030 (í vinnslu)
Fornleifar	Skráðar friðlýstar fornleifar skv. Þjóðminjalögum nr. 107/2001. Aðrar fornleifar (minjar 100 ára og eldri, s.s. byggðarleifar, haugar, greftrunarstaðir o.s.frv.) skv. 9 gr. Þjóðminjalaga nr. 107/2001.
Dýralíf	Válisti Náttúrufræðistofnunar Íslands um fugla og spendýr 6 gr. laga nr. 64/1994 um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum.
Gróður og jarðvegur	Válisti Náttúrufræðistofnunar Íslands fyrir plöntur Listi yfir friðlýstar plöntur 37 gr. laga um náttúruvernd Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, áherslur 2010-2013, sjá kafla 12 um sjálfbæra gróðurnýtingu og endurheimt landgæða.
Jarðmyndanir	37 gr. laga um náttúruvernd. Velferð til framtíðar, Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020. Markmið er að fjölbreytni jarðmyndana verði varðveitt með því að vernda þær sem eru sérstakar eða einstakar á landsvísu.
Vatnafar	1. gr. reglugerðar nr. 536/2001 um neysluvatn. 1. gr. reglugerðar nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns. 1. gr. reglugerðar nr. 797/1999 m.s.br. um varnir gegn mengun grunnvatns.
Landslag	Sérstaða/fágæti landslags út frá vísbendingum í 37. gr. laga um náttúruvernd. Verndargildi skv. náttúruminjaskrá. Megineinkenni landslags, s.s. ósnortið/náttúrulegt yfirbragð landslags, form, litauðgi, fjölbreytni og heildstæði landslags.
Hávaði og mengun	Ákvæði í lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengun. Markmið þessara laga er að búa landsmönnum heilnæm lífsskilyrði og vernda þau gildi sem felast í heilnæmu og ómengduðum umhverfi. Reglugerð nr. 933/1999 um hávaða og breyting á henni sbr. reglugerð 478/2003.

Við matið verður notast við eftirfarandi skilgreiningar á vægi:

Vægi áhrifa/ Vægiseinkunn	Skýring
Verulega jákvæð	Áhrif framkvæmdar eða áætlunar á umhverfisþátt/-þætti bæta hag mikils fjölda fólks og/eða hafa jákvæð áhrif á umfangsmikið svæði. Sú breyting eða ávinningur sem hlýst af framkvæmdinni/áætluninni er oftast varanleg. Áhrifin eru oftast á svæðis-, lands-og/eða heimsvísu en geta einnig verið staðbundin. Áhrifin samræmast ákvæðum laga og reglugerða, almennri stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Talsvert jákvæð	Áhrif framkvæmdar eða áætlunar á umhverfisþátt/-þætti taka ekki til umfangsmikils svæðis, en svæðið kann að vera viðkvæmt fyrir breytingum, m.a. vegna náttúrufars og fornminja. Áhrifin geta verið jákvæð fyrir svæðið og/eða geta verið jákvæð fyrir fjölda fólks. Áhrifin geta verið varanleg og í sumum tilfellum afturkræf. Áhrif geta verið stað-, svæðisbundin og/eða á landsvísu. Áhrifin samræmast ákvæðum laga og reglugerða, almennri stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Óveruleg	Áhrif framkvæmdar eða áætlunar á umhverfisþátt/-þætti eru minniháttar, með tilliti til umfangs svæðis og viðkvæmni þess fyrir breytingum, ásamt fjölda fólks sem verður fyrir áhrifum. Áhrifin eru í mörgum tilfellum tímabundin og að mestu afturkræf. Áhrif eru oftast stað-, eða svæðisbundin. Áhrifin samræmast ákvæðum laga og reglugerða, almennri stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Talsvert neikvæð	Áhrif framkvæmdar eða áætlunar á umhverfisþátt/-þætti taka ekki til umfangsmikils svæðis, en svæðið kann að vera viðkvæmt fyrir breytingum, m.a. vegna náttúrufars og fornminja. Áhrifin geta verið neikvæð fyrir svæðið og/eða geta valdið fjölda fólks ónæði eða óþægindum. Áhrifin geta verið varanleg og í sumum tilfellum óafturkræf. Áhrif geta verið stað-, svæðisbundin og/eða á landsvísu. Áhrifin geta að einhverju leyti verið í ósamræmi við ákvæði laga og reglugerða, almenna stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamninga sem Ísland er aðili að.
Verulega neikvæð	Áhrif framkvæmdar eða áætlunar á umhverfisþátt/-þætti skerða umfangsmikið svæði og/eða svæði sem er viðkvæmt fyrir breytingum, m.a. vegna náttúrufars og fornminja, og/eða rýra hag mikils fjölda fólks. Sú breyting eða tjón sem hlýst af framkvæmdinni er oftast varanleg og yfirleitt óafturkræft. Áhrif eru oftast á svæðis-, lands-og/eða heimsvísu en geta einnig verið staðbundin. Áhrifin eru í ósamræmi við ákvæði laga og reglugerða, almenna stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Óvissa	Ekki er vitað um eðli eða umfang umhverfisáhrifa á tiltekna umhverfisþætti, m.a. vegna skorts á upplýsingum, tæknilegra annmarka eða skorts á þekkingu. Það getur verið unnt að afla upplýsinga um áhrifin með frekari rannsóknum eða markvissri vöktun.

Tafla 1: Umhverfisviðmið sem höfð verða til hliðsjónar við gerð umhverfisskýrslu

8.4. Öflun upplýsinga og aðferðafræði

Við mat á umhverfisáhrifum verður sem fyrr segir unnið eftir lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 og stuðst við leiðbeiningar Skipulagsstofnunar, annars vegar um umhverfismat áætlana og hins vegar um flokkun umhverfisþátta, viðmið, einkenni og vægi umhverfisáhrifa. Framsetning verður í formi texta og/eða venslataflna. Stuðst verður við fyrirleggjandi upplýsingar um framkvæmdina þ.e. gögn frá Vegagerðinni, þ.e. málsmeðferðargögn vegna mats á umhverfisáhrifum framkvæmdar og Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs sem staðfest var af umhverfisráðherra 28. febrúar 2011 sem og Aðalskipulag Norðurþings.

9. DEILISKIPULAGSSVÆÐI OG UMHVERFISÁHRIF

Deiliskipulagsupprættirnir ná yfir fjögur svæði. Verður fjallað um þau í næstu köflum ásamt umhverfisáhrifum hvers kafla fyrir sig. Svæðin eru eftirfarandi:

1. Dettifossvegur frá sveitarfélagamörkum Norðurþings og Skútustaðahrepps norður undir Ytra-Þórunnarfjall/Hólmatungur. (stöð 21180 - 27400 á Dettifossvegi)
2. Þórunnarfjall um Svínadalsháls að Lambatorfum. (stöð 27400-34400 á Dettifossvegi)
3. Lambatorfur Langavatnshöfðatenging að Vesturdal og Hljóðaklettum - Ásheiði. (stöð 34400-41800 á Dettifossvegi)
4. Ásheiði um Meiðavallaskóg og Tóveggjarskóg á Norðausturveg (stöð 41800-50880 á Dettifossvegi).

Mynd 3. Hlutaskipting deiliskipulags.

10. SVÆÐI 1

Dettifossvegur frá sveitarfélagamörkum Norðurþings og Skútustaðahrepps norður undir Ytra- Þórunnarfjall/ Hólmatungur. Stöð 21180 - 27400 á Dettifossvegi.

10.1. Staðhættir

Á kaflanum frá Dettifossvegi frá sveitarfélagamörkum Norðurþings og Skútustaðahrepps og norður undir Ytra- Þórunnarfjall/Hólmatungur er lokið við gerð vegtengingar sem nær niður að bílplani við Dettifoss. Lýsing á þessum kafla nær því frá þar sem nýr vegur endar við vegamót Dettifossvegar og vegtengingar að bílplani við Dettifoss.. Vegkaflinn er 6,2 km langur (st. 21180-27400). Á þessum kafla víkur nýr vegur nokkuð frá núverandi Dettifossvegi og fer vegurinn um land sem er að mestu gróið. Svæðið er að öllu leyti innan þjóðgarðsins og innan landgræðslugirðingar. Svæðið er innan fjarsvæðis vatnsverndar.

10.2. Fornleifar

Engar fornleifar eru skráðar á leiðinni.

10.3. Skeringar, efnistaka og efnisþörf

Víða eru skeringar meðfram vegi en efni úr þeim nýtist í fyllingar og fláafleyga.

Ein náma er skilgreind á þessu svæði.

Efnisþörf	264.000 m ³
Efni úr skeringum:	143.000 m ³
Efni úr námum:	131.000 m ³

10.4. Fyllingar

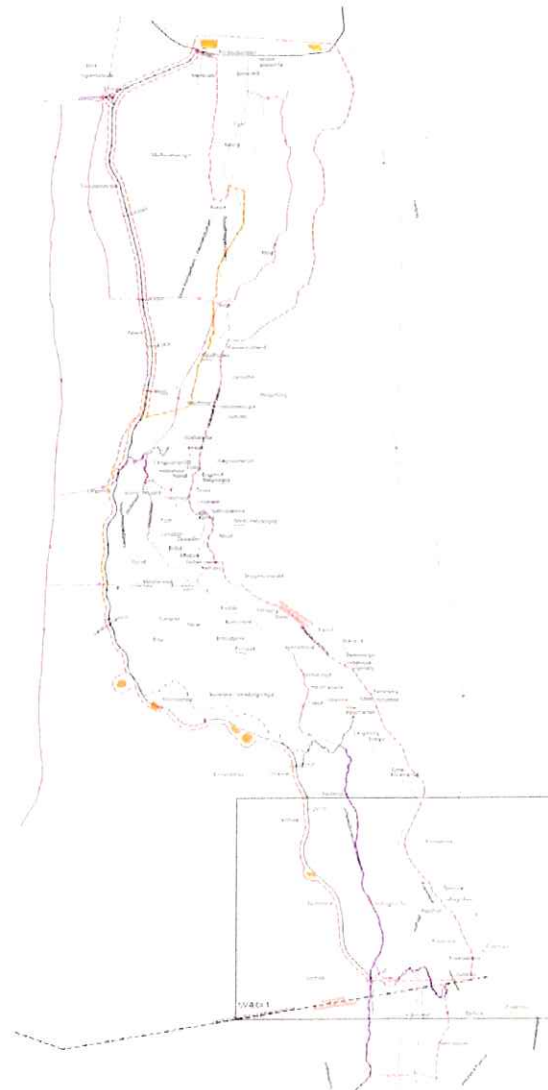
Talsverðar fyllingar eru á þessum kafla.

10.5. Veglína og áningastaðir

Vegkaflinn nær frá afleggjaranum niður að Dettifossi að afleggjaranum að Ytra-Þórunnarfjalli/Hólmatungum. Vegbreidd er 7,5 m og breidd slitlags 7,3 m. Vegurinn er í vegflokki C1 og verður lagður klæðingu. Burðarþol verður 11,5 tonn og hönnunarhraði 90 km/klst.

Engir áningastaðir eru skilgreindir á þessum kafla.

Helsti áningar- og þjónustustaður þjóðgarðsins er áætlaður á nýju bílastæði við Dettifoss með góðum göngustíg og útsýnispöllum við fossinn. Aðalskipulag Skútustaðahrepps 2011-2023 er nú í loka umfjöllun svo horfið er frá því að auglýsa deiliskipulag áningastaðar við Dettifoss að sinni. Deiliskipulags áningastaðarins sem er innan marka sveitarfélagsins Skútustaðahrepps er frestað þar til aðalskipulag hefur verið staðfest væntanlega síðar á árinu 2013

Mynd 4. Svæði 1 Dettifoss

Mynd 5. Horft yfir áningastað við Dettifoss.

10.6. Umhverfisáhrif

		Lýsing	Viðmið
Samfélag	+	Verulega jákvæð áhrif á ferðaþjónustu, lenging ferðamannatíma, fjölgun atvinnutækifæra og styrking byggðar vegna aukinna lífsgæða íbúa svæðisins. Framkvæmdir í þjóðgarði og fjölsóttum ferðamannastað geta haft tímabundin neikvæð áhrif á ferðaþjónustu og útivist á framkvæmdatíma. Aðgengi að þjóðgarðinum í Jökulsárgljúfrum mun gjörbreytast og þar af leiðandi allar aðstæður fyrir gesti á svæðinu. Verulega jákvæð áhrif á umferðaröryggi.	Stefnumörkun um sjálfbæra þróun til 2020. Sjá kafla II.1 um heilnæmt andrúmsloft. Vegalög nr. 80/2007. Einkum 1. gr. og kafla IX um öryggi vega og umferðar. Samgönguáætlun 2007-2010. Sjá sérstaklega markmið 1.3. um umhverfislega sjálfbærar samgöngur
Hávaði og mengun	0	Óveruleg áhrif á hávaða og mengun að mestu er um að ræða tímabundin og staðbundin áhrif á framkvæmdatíma.	Lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengun. Reglugerð nr. 933/1999 um hávaða og breyting á henni sbr. reglugerð 478/2003.
Landnotkun	0/-	Deiliskipulagið hefur talsverð neikvæð áhrif á landnotkun því nýtt land hverfur undir veg, vegurinn skiptir landinu upp og hefur hindrunaráhrif. Á þessum vegkafla liggur vegurinn að öllu leyti innan þjóðgarðs og mun nýr vegur geta aukið ferðamannastraum og þar með álag á núverandi ferðamannastaði innan þjóðgarðsins.	Skipulagslög nr. 123/123/2010 Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulþjóðgarðs Aðalskipulag Norðurþings 2010-2030.
Fornleifar	0	Engar fornleifar eru skráðar á þessum kafla.	Skráðar friðlýstar fornleifar skv. þjóðminjalögum nr. 107/2001. Aðrar fornleifar (minjar 100 ára og eldri, s.s. byggðarleifar, haugar, greftrunarstaðir o.s.frv.) skv. 9 gr. þjóðminjalaga nr. 107/2001..
Dýralíf	0	Óveruleg áhrif á fuglalíf. Fuglalíf á fyrirhuguðu vegstæði Dettifossvegur er hvorki mjög fjölbreytilegt né ríkulegt. Engin fuglategund á valista virðist verpa innan rannsóknarsvæðisins. Áhrif af uppbyggingu Dettifossvegur ættu hvorki að hafa mikil áhrif á fuglalíf svæðisbundið, né á landsvísu.	Válisti Náttúrufræðistofnunar Íslands um fugla og spendýr 6 gr. laga nr. 64/1994 um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum.

		Lýsing	Viðmið
Gróður og jarðvegur	0	Vegurinn mun raska gróðri á framkvæmdasvæðinu en engar sjaldgæfar tegundir eða gróðurfélög eru á þessum veghluta. Að framkvæmdum loknum verður raskað svæði grætt upp þar sem við á, í samráði við landeigendur, Landgræðslu ríkisins, Umhverfisstofnun og Þjóðgarðsyfirvöld. Framkvæmdaraðili mun græða upp jafn mikið gróðurlendi og tapast vegna framkvæmdarinnar. Möguleg neikvæð áhrif á gróður og jarðveg með auknum ágangi ferðamanna um svæðið	Válisti Náttúrufræðistofnunar Íslands fyrir plöntur Listi yfir friðlýstar plöntur 37 gr. laga um náttúruvernd Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, áherslur 2010-2013, sjá kafla 12 um sjálfbæra gróðurnýtingu og endurheimt landgæða.
Jarðmyndanir	0	Engum sérstæðum jarðmyndunum er raskað á þessari leið.	37 gr. laga um náttúruvernd. Velferð til framtíðar, Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020. Markmið er að fjölbreytni jarðmyndana verði varðveitt með því að vernda þær sem eru sérstakar eða einstakar á landsvísu.
Vatnafar	0	Óveruleg áhrif á vatnafar.	1. gr. reglugerðar nr. 536/2001 um neysluvatn. 1. gr. reglugerðar nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns. 1. gr. reglugerðar nr. 797/1999 m.s.br. um varnir gegn mengun grunnvatns.
Landslag	-	Á þessum hluta verða talsverð neikvæð áhrif vegna varanlegra breytinga á landslagi þar sem nýr vegur liggur um land sem ekki hefur verið raskað áður. Vegurinn skiptir landinu upp og skorið verður í hæðir og fyllt í lægðir. Við hönnun vegarins verður reynt að lágmarka neikvæð umhverfisáhrif framkvæmdarinnar á landslag. Við hönnun og frágang náma og vegar verður reynt að fella framkvæmdina sem best að umhverfinu. Skeringar, fyllingar og námur verða aðlagðar að landinu umhverfis. Uppgræðsla miðast við að endurheimta staðargróður.	Sérstaða/fágæti landslags út frá vísbendingum í 37. gr. laga um náttúruvernd. Verndargildi skv. náttúruminjaskrá. Megineinkenni landslags, s.s. ósnortið/náttúrulegt yfirbragð landslags, form, litauðgi, fjölbreytni og heildstæði landslags.

Tafla 2. Skilgreining á vægi áhrifa við umhverfismat aðalskipulagsbreytingarinnar

11. SVÆÐI 2

Ytra-Þórunnarfjall/Hólmatungur um Svínadalsháls að Lambatorfum. Stöð 27400 - 34400 á Dettifossvegi.

11.1. Staðhættir

Vegkaflinn á þessum hluta er um 7 km langur (st. 27400-34400), og liggur frá afleggjaranum að Ytra-Þórunnarfjalli og Hólmatungum um Svínadalsháls, yfir Miðdegishæð að Lambatorfum. Vegurinn liggur í núverandi vegstæði frá Miðdegishæð norður úr en víkur talsvert frá núverandi vegi þar sem hann fer um Svínadalsháls. Nýi vegurinn og veltengingin niður að Ytra-Þórunnarfjalli/Hólmatungum fer um gróið land, að mestu mólendi. Vegurinn á þessum hluta er að öllu leyti innan þjóðgarðsins og innan landgræðslugirðingar. Svæðið er innan fjarsvæðis vatnsverndar.

11.2. Fornleifar

Á þessum hluta er skráðar þrjár fornleifar:

NP-613:002: Varða ekki í hættu.

NP-613:002a: Varða ekki í hættu.

NP-613:003: Varða í hættu.

11.3. Skeringar, efnistaka og efnispörf

Víða eru skerðingar meðfram vegi en efni úr þeim nýtist í fyllingar og fláafleyga. Stór hluti efnis mun koma úr vegskerðingum en það sem á vantar verður tekið úr skilgreindum námum.

Efnispörf	271.000 m ³
Efni úr skeringum:	304.000 m ³
Efni úr námum:	0 m ³

Hér er meira efni úr skeringum en sem nemur efnispörf og er gert ráð fyrir að 20.000 m³ umframefni úr skeringum verði notað við frágang skeringa og að 13.000 m³ verði notaðir á svæði 3.

Fjórar námur eru innan svæðisins

11.4. Fyllingar

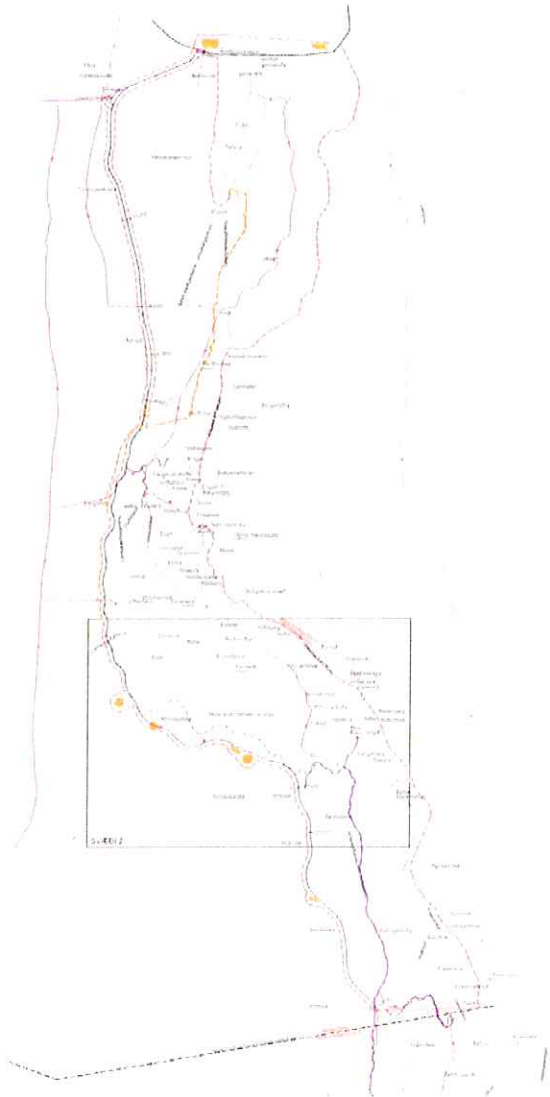
Talsverðar fyllingar eru á þessum kafla.

11.5. Veglína og áningastaðir

Veglína á þessum hluta breytist þó nokkuð m.v. núverandi Dettifossveg. Um er að ræða nýja veglínu á kaflanum um Svínadalsháls en norðan Miðdegishæðar fylgir vegurinn núverandi vegi að mestu til norðurs. Gerð verður ný veltenging niður að Ytra-Þórunnarfjalli sem er um 2,6 km löng og fylgir að hluta til núverandi vegslóða.

Dettifossvegur verður 7,5 m breiður í vegflokki C1 með burðarþol 11,5 tonn og 90 km/klst hönnunarhraða.

egurinn niður að útsýnisstað á Ytra-Þórunnarfjalli verður 7 m breiður í vegflokki C7. Öxulþungi verður 11,5 t og hönnunarhraði 40-50 km/klst.

Mynd 6. Svæði 2 Ytra Þórunnarfjall/Svínadalsháls.

Mynd 7. Hort yfir Svínadalaskvos.

Áningastaðir eru þrjár á þessari leið. Stór áningastaður og bílastæði er við endann á vegtengingu að Ytra-Þórunnarfjalli/Hólmatungum og tveir áningastaðir við Dettifossveg.

Áningastaður við Ytra-Þórunnarfjall/Hólmatungur. Bílastæði verður um 2500 m² að stærð og malbikað. Þar verður stæði fyrir 19 fólksbíla, 11 húsbíla og fimm rútur. Byggingarreitur er skilgreindur fyrir salerni og upplýsingaskilti verður komið upp. Gerður verður um 300 langur stígur sem endar á útsýnispalli með útsýni yfir gljúfrin af Ytra-Þórunnarfjalli. Stígurinn verður með aðgengi fyrir alla og með föstu yfirborði. Sýndur er byggingarreitur fyrir snyrtihús og sýnd möguleg staðsetning rotþróar og sytrulagna.

Tveir áningastaðir verða við Dettifossveg á þessum hluta. Syðri áningastaðurinn verður með 2000 m² bílastæði og malbikað. Þar verða 12 fólksbílastæði, 3 húsbílastæði og 2 rútustæði. Í framhaldi af áningastaðnum verður lagður um 150 langur malarstígur að útsýnistað þar sem sett verða upp upplýsingaskilti og nestisborð. Útsýnisstaðurinn verður hellulagður og afmarkaður með grjótkanti.

Gert er ráð fyrir áningastað við Miðdegishæð sem er mjög góður útsýnisstaður við veginn. Um er að ræða afrein eða útskot frá Dettifossvegi sem er um 800 m² að stærð. Þar verður stæði fyrir 2 rútur eða 5-6 fólksbíla. Á staðnum verður hellulagður útsýnispallur og upplýsingaskilti.

Núverandi vegur norðan í Miðdegishæð verður gengið frá með skipulögðum hætti og á umhverfisvænann hátt sem hluta framkvæmd vegagerðarinnar.

Mynd 8. Dettifoss í klakaböndum.

11.6. Umhverfisáhrif

Umvhverfis- þættir		Lýsing	Viðmið
Samfélag	+	Verulega jákvæð áhrif á ferðaþjónustu, lenging ferðamannatíma og fjölgun atvinnutækifæra og styrking byggðar vegna aukinna lífsgæða íbúa svæðisins. Framkvæmdir í þjóðgarði og fjölsóttum ferðamannastað geta haft tímabundin neikvæð áhrif á ferðaþjónustu og útvist á framkvæmdatíma. Aðgengi að þjóðgarðinum í Jökulsárgljúfrum mun gjörbreytast og þar af leiðandi allar aðstæður fyrir gesti á væðinu. Verulega jákvæð áhrif á umferðaröryggi.	Stefnumörkun um sjálfbæra þróun til 2020. Sjá kafla II.1 um heilnæmt andrúmsloft. Vegalög nr. 80/2007. Einkum 1. gr. og kafli IX um öryggi vega og umferðar. Samgönguáætlun 2007-2010. Sjá sérstaklega markmið 1.3. um umhverfislega sjálfbærar samgöngur
Hávaði og mengun	0	Óveruleg áhrif á hávaða og mengun að mestu er um að ræða tímabundin og staðbundin áhrif á framkvæmdatíma.	Lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengun. Reglugerð nr. 933/1999 um hávaða og breyting á henni sbr. reglugerð 478/2003.
Landnotkun	0/+	Deiliskipulagið hefur á þessum kafla óveruleg áhrif á landnotkun þar sem nýir vegir fylgja núverandi vegi á köflum og land og hindrunaráhrif eru þegar fyrir hendi. Nýr vegur verður þó stærri og umfangsmeiri. Nýr vegur getur aukið ferðamannastraum og þar með álag á núverandi ferðamannastaði innan þjóðgarðsins.	Skipulagslög nr. 123/123/2010 Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs Aðalskipulag Norðurþings 2010-2030.
Fornleifar	-	Ein varða er í hættu. Hún er í 20 m fjarlægð frá fyrirhuguðu framkvæmdasvæði. Hana þarf að merkja vel áður en framkvæmdir hefjast.	Skráðar friðlýstar fornleifar skv. þjóðminjalögum nr. 107/2001. Aðrar fornleifar (minjar 100 ára og eldri, s.s. byggðarleifar, haugar, greftrunarstaðir o.s.frv.) skv. 9 gr. þjóðminjalaga nr. 107/2001..
Dýralíf	0	Óveruleg áhrif á fuglalíf. Fuglalíf á fyrirhuguðu vegstæði Dettifossvegar er hvorki mjög fjölbreytilegt né ríkulegt. Engin fuglategund á válista virðist verpa innan rannsóknarsvæðisins. Áhrif af uppbyggingu Dettifossvegar ættu hvorki að hafa mikil áhrif á fuglalíf svæðisbundið, né á landsvísu.	Válisti Náttúrufræðistofnunar Íslands um fugla og spendýr 6 gr. laga nr. 64/1994 um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum.

Umhverfis- þættir		Lýsing	Viðmið
Gróður og jarðvegur	0	Vegurinn mun raska gróðri á framkvæmdasvæðinu en engar sjaldgæfar tegundir eða gróðurfélög eru á þessum veghluta. Að framkvæmdum loknum verður raskað svæði grætt upp þar sem við á, í samráði við landeigendur, Landgræðslu ríkisins Umhverfisstofnun og Þjóðgarðsyrivöld. Framkvæmdaraðili mun græða upp jafn mikið gróðurlendi og tapast vegna framkvæmdarinnar. Möguleg neikvæð áhrif á gróður og jarðveg með auknum ágangi ferðamanna um svæðið	Válisti Náttúrufræðistofnunar Íslands fyrir plöntur Listi yfir friðlýstar plöntur 37 gr. laga um náttúruvernd Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, áherslur 2010-2013, sjá kafla 12 um sjálfbæra gróðurnýtingu og endurheimt landgæða.
Jarðmyndanir	0	Engum sérstæðum jarðmyndunum er raskað á þessari leið.	37 gr. laga um náttúruvernd. Velferð til framtíðar, Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020. Markmið er að fjölbreytni jarðmyndana verði varðveitt með því að vernda þær sem eru sérstakar eða einstakar á landsvísu.
Vatnafar	0	Óveruleg áhrif á vatnafar.	1. gr. reglugerðar nr. 536/2001 um neysluvatn. 1. gr. reglugerðar nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns. 1. gr. reglugerðar nr. 797/1999 m.s.br. um varnir gegn mengun grunnvatns.
Landslag	-	Talsverð neikvæð áhrif vegna varanlegra breytinga á landslagi þar sem nýr vegur liggur að hluta til um land sem ekki hefur verið raskað áður. Vegurinn skiptir landinu upp og skorið verður í hæðir og fyllt í lægðir. Við hönnun vegarins verður reynt að lágmarka neikvæð umhverfisáhrif framkvæmdarinnar á landslag. Við hönnun og frágang náma og vegar verður reynt að fella framkvæmdina sem best að umhverfinu. Skeringar, fyllingar og námur verða aðlagðar að landinu umhverfis. Uppgræðsla miðast við að endurheimta staðargróður.	Sérstaða/fágæti landslags út frá vísbendingum í 37. gr. laga um náttúruvernd. Verndargildi skv. náttúruinjaskrá. Megineinkenni landslags, s.s. ósnortið/ náttúrulegt yfirbragð landslags, form, litauðgi, fjölbreytni og heildstæði landslags.

Tafla 4. Skilgreining á vægi áhrifa við umhverfismat aðalskipulagsbreytingarinnar

12. SVÆÐI 3

Lambatorfur - Langavatnshöfðatenging að Vesturdal og Hljóðaklettum - Ásheiði. Stöð 34400-41800 á Dettifossvegi.

12.1 Staðhættir

Vegkaflinn frá Lambatorfum að Langavatnshöfða er 7,4 km langur (st. 34400-41800) og síðan er gert ráð fyrir nýjum 1,4 km vegi að Langavatnshöfða. Frá honum verður tenging að núverandi vegi niður í Vesturdal. Landið meðfram nýjum Dettifossvegi er mjög gróið á þessum hluta, mestmegnis mólendi með fjalldrapa ríkjandi. Umhverfis Langavatnshöfða eru stærri breiður af melum og ógrónum svæðum og í Vesturdal mikið af birki. Á þessum kafla fylgir vegurinn að mestu núverandi vegi og er að öllu leyti innan þjóðgarðsins sem og fjarsvæðis vatnsverndar. Á þessum hluta er Vesturdalur en þar er í dag tjaldsvæði og bílastæði fyrir Hljóðakletta og aðstaða fyrir landverði.

12.2. Fornleifar

Ein fornleif er skráð á þessum veghluta. NP-613:001: Varða í hættu vegna vegagerðar.

12.3. Skeringar og efnistaka og efnisþörf

Víða eru skeringar meðfram vegi en efni úr þeim nýtist í fyllingar og fláafleyga. Stór hluti efnis mun koma úr veg- skeringum en það sem á vantar verður tekið úr skilgreindum námum.

Efnisþörf	239.000 m ³
Efni úr skeringum:	104.000 m ³
Efni úr skeringum á svæði 2:	13.000 m ³
Efni úr námum:	122.000 m ³

12.4. Fyllingar

Talsverðar fyllingar eru á þessum kafla.

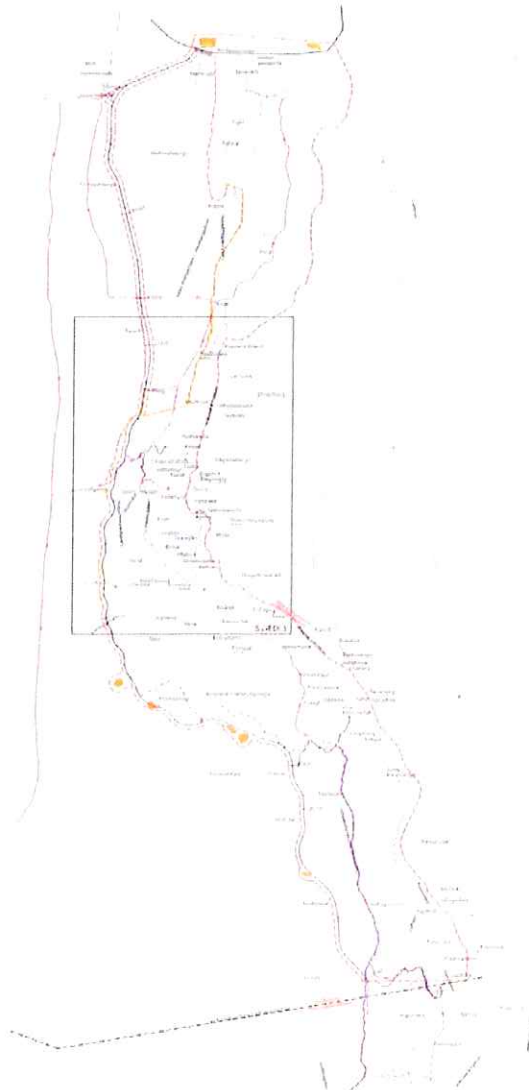
12.5. Veglína og áningastaðir

Dettifossvegur verður 7,5 m breiður í vegflokki C1 með burðarþol 11,5 tonn og 90 km/klst hönnunarhraða. Unnið er að tillögum að hraðatakörkunum á vissum köflum leiðarinnar um þjóðgarðinn. Hraðatakörkun er á öllum aðkomuleiðum að áningarstöðum í þjóðgarðinum.

Á þessum hluta er vegkaflinn um 7,4 km langur og fylgir að mestu núverandi vegi en beygjur eru mildaðar. Í grennd við þjóðgarðsmörkin víkur vegurinn frá núverandi vegstæði og liggur um 100-140 m austar en núverandi vegur.

Ný veltenging frá Dettifossvegi að Langavatnshöfða ofan Hljóðakletta og Vesturdals verður 1,4 km löng. Vegurinn verður lagður klæðingu en lítið upphækkaður. Vegurinn verður 7 m breiður í vegflokki C7 með burðarþol 11,5 t.

Reiknað er með girðingu beggja vegna við Dettifossveg frá Norðausturvegi suður undir Lönguhlíð að núverandi Landgræðslugirðingu. Auk þess er reiknað með alls þremur göngum fyrir búfé í stöðvum 40640, 43020 og st. 45260, þar af tvönn göng sem hægt er að teyma reiðhross í gegn.

Mynd 9. Svæði 3 Lambatorfur Vesturdalur Ásheiði.

Mynd 10. Horft yfir Vesturdal

Önnur stærri göng eru áætluð í stöð 43020 þar sem gamall slóði þverar veginn. Því næst í stöð 40640 þar sem landgræðslugirðing þverar Dettifossveg. Gert er ráð fyrir ristarahliði á Dettifossvegi nær Norðausturvegamótum.

Ný vegtenging að Langavatnshöfða fylgir núverandi Vesturdalsvegi fyrstu 0,4 km en stefnir síðan upp á Langavatnshöfða í stað þess að fara niður í Vesturdal. Til að byrja með fer veglínan yfir gamalt landgræðslusvæði, en síðan yfir hátt moldarbarð og liggur veglínan þaðan á lyngi grónum mómum. Talsverð hækkun er í veglínunni og því þarf hún fara í stórum sveigjum upp á Langavatnshöfða, til að veghalli verði ekki of mikill. Við enda vegarins er gert ráð fyrir stóru bílastæði fyrir gesti þjóðgarðsins. Bílastæðið verður vestan í Langavatnshöfða og bílar sem verður lagt þar munu ekki sjást frá Vesturdal, Hljóðaklettum eða Rauðhólum. Miðað er við að lagður verði um 250 m langur göngustígur, helst malbikaður, frá bílastæðinu að fyrirhuguðum útsýnisstað á Langavatnshöfða.

Frá vegtengingu að Langavatnshöfða verður gerð ný, 0,2 km löng tenging að núverandi Vesturdalsvegi sem verður endurbættur lítilsháttar á kaflanum niður í Vesturdal. Á 0,6 km kafla verða krappar beygjur mildaðar, vegurinn hækkaður um 0,1-0,2 m og lagður bundu slitlagi. Gert er ráð fyrir að endurbættur vegar ljúki á bílastæði þar sem komið er niður í Vesturdal. Vegur um tjaldsvæði í Vesturdal að bílastæði við Hljóðaklettum verður lagður bundnu slitlagi en leiðin 0,8 km löng.

Gert er ráð fyrir nýjum áningastað í gamalli námu vestan Urðardals. Um er að ræða góðan útsýnisstað sem er lítið áberandi í landi. Bílastæðið er um 1.500 m² að stærð og malbikaður. Þar verður aðstaða fyrir um 8 fólksbíla, 4 húsbíla og 2 rútur. Á dvalarsvæði verður aðstaða fyrir nestisborð og upplýsingaskilti og verður bílastæðið afmarkað að hluta til með grjótkanti.

Nýr áningastaður á Langavatnshöfða. Bílastæði er um 3.100 m² að stærð og malbikað. Þar verður pláss fyrir 20 fólksbíla, 11 húsbíla og 7 rútur. Á áningastaðnum er gert ráð fyrir að megi koma upp borðum og bekkjum og upplýsingaskiltum. Svæðið verður afmarkað með stökum steinum en verður þannig útfært að það falli vel inn í landslagið. Markaður er byggingarreitur fyrir lítið snyrtihús og sýnd möguleg staðsetning rotþróar og siturlagna.

Gert er ráð fyrir að ferðamenn á hraðferð t.d. ferðamenn úr skemmtiferðaskipum nýti sér möguleikann á Langavatnshöfða, frekar en að aka niður í Vesturdal. Bílastæði fyrir Hljóðakletta í Vesturdal verður lagfært. Gert verður nýtt bílastæði og áningastaður neðan við brekkuna í Vesturdal ásamt byggingarreit fyrir upplýsinga/þjónustumiðstöð auk snyrtiaðstöðu. Bílastæði er 1700 m² með stæðum fyrir 2 rútur og 14 fólksbíla.

Mynd 11. Ferðamenn við Dettifoss

12.6. Umhverfisáhrif

Umvhverfisþættir		Lýsing	Viðmið
Samfélag	+	<p>Verulega jákvæð áhrif á ferðaþjónustu, lenging ferðamannatíma og fjölgun atvinnutækifæra og styrking byggðar vegna aukinna lífsgæða íbúa svæðisins. Framkvæmdir í þjóðgarði og fjölsóttum ferðamannastað geta haft tímabundin neikvæð áhrif á ferðaþjónustu og útivist á framkvæmdatíma. Aðgengi að þjóð-garðinum í Jökulsárgljúfrum mun gjörbreytast og þar af leiðandi allar aðstæður fyrir gesti á væðinu.</p> <p>Verulega jákvæð áhrif á umferðaröryggi.</p>	<p>Stefnumörkun um sjálfbæra þróun til 2020. Sjá kafla II.1 um heilnæmt andrúmsloft. Vegalög nr. 80/2007. Einkum 1. gr. og kafla IX um öryggi vegna og umferðar. Samgönguáætlun 2007-2010. Sjá sérstaklega markmið 1.3. um umhverfislega sjálfbærar samgöngur</p>
Hávaði og mengun	0	<p>Óveruleg áhrif á hávaða og mengun að mestu er um að ræða tímabundin og staðbundin áhrif á framkvæmdatíma.</p>	<p>Lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengun. Reglugerð nr. 933/1999 um hávaða og breyting á henni sbr. reglugerð 478/2003.</p>
Landnotkun	0/+	<p>Deiliskipulagið hefur á þessum kafla óveruleg áhrif á landnotkun þar sem hann fylgir að mestu núverandi vegi og land og hindrunaráhrif þegar fyrir hendi. Nýr vegur verður þó stærr og umfangsmeiri. Nýr vegur getur aukið ferðamannastraum og þar með álag á núverandi ferðamannastaði innan þjóðgarðsins.</p>	<p>Skipulagslög nr. 123/123/2010 Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs Aðalskipulag Norðurþings 2010-2030.</p>
Fornleifar	-	<p>Ein varða er í hættu og mun þurfa að raska henni. Áður en framkvæmdir hefjast þarf að fá leyfi Fornleifaverndar ríkisins til að raska viðkomandi fornleifum. Í umsögn Fornleifaverndar ríkisins um frummatsskýrslu kemur fram að hún leggst ekki gegn því að þeim verði raskað.</p>	<p>Skráðar friðlýstar fornleifar skv. þjóðminjalögum nr. 107/2001. Aðrar fornleifar (minjar 100 ára og eldri, s.s. byggðar-leifar, haugar, greftrunar-staðir o.s.frv.) skv. 9 gr. þjóðminjalaga nr. 107/2001..</p>
Dýralíf	0	<p>Óveruleg áhrif á fuglalíf. Fuglalíf á fyrirhuguðu vegstæði Dettifossvegur er hvorki mjög fjölbreytilegt né ríkulegt. Engin fuglategund á valista virðist verpa innan rannsóknarsvæðisins. Áhrif af uppbyggingu Dettifossvegur ættu hvorki að hafa mikil áhrif á fuglalíf svæðisbundið, né á landsvísu.</p>	<p>Válisti Náttúrufræðistofnunar Íslands um fugla og spendýr 6 gr. laga nr. 64/1994 um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum.</p>

Umhverfisþættir		Lýsing	Viðmið
Gróður og jarðvegur	0	Vegurinn mun raska gróðri á framkvæmda-svæðinu en engar sjaldgæfar tegundir eða gróðurfélög eru á þessum veghluta. Að framkvæmdum loknum verður sáð í raskað svæði þar sem við á, í samráði við landeigendur, landgræðsluna, þjóðgarðsyfirvöld og Umhverfisstofnun. Framkvæmdar-aðili mun græða upp jafn mikið gróðurlendi og tapast vegna framkvæmdarinnar. Möguleg neikvæð áhrif á gróður og jarðveg með auknum ágangi ferðamanna um svæðið.	Válisti Náttúrufræðistofnunar Íslands fyrir plöntur Listi yfir friðlýstar plöntur 37 gr. laga um náttúruvernd Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, áherslur 2010-2013, sjá kafla 12 um sjálfbæra gróðurnýtingu og endurheimt landgræða.
Jarðmyndanir	0	Engum sérstæðum jarðmyndunum er raskað á þessari leið.	37 gr. laga um náttúruvernd. Velferð til framtíðar, Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020. Markmið er að fjölbreytni jarðmyndana verði varðveitt með því að vernda þær sem eru sérstakar eða einstakar á landsvísu.
Vatnafar	0	Óveruleg áhrif á vatnafar.	1. gr. reglugerðar nr. 536/2001 um neysluvatn. 1. gr. reglugerðar nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns. 1. gr. reglugerðar nr. 797/1999 m.s.br. um varnir gegn mengun grunnvatns.
Landslag	-	Vegurinn mun hafa talsvert neikvæð á landslag og talsverð neikvæð sjónræn áhrif í för með sér vegna skeringa og fyllinga sem nauðsynlegar eru vegna nýs vegar. Við hönnun vegarins er þó reynt að takmarka það eins og kostur er. Við frágang verður reynt að gera skeringar og námusvæði sem minnst áberandi með því að aðlaga brúnir þeirra landinu í kring. Frágangi verður hagað þannig að ekki myndist vindálag á lausan jarðveg. Námur og skeringar verða því mótaðar í samræmi við landslag og halla umhverfis. Uppgræðsla miðast við að endurheimta staðargróður.	Sérstaða/fágæti landslags út frá vísbendingum í 37. gr. laga um náttúruvernd. Verndargildi skv. náttúruminjaskrá. Megineinkenni landslags, s.s. ósnortið/náttúrulegt yfirbragð landslags, form, litauðgi, fjölbreytni og heildstæði landslags.

Tafla 5. Skilgreining á vægi áhrifa við umhverfismat aðalskipulagsbreytingarinnar

13. SVÆÐI 4

Ásheiði um Meiðavallaskóg og Tóveggjarskóg á Norðausturveg (stöð 41800-50880 á Dettifossvegi).

13.1. Staðhættir

Vegkaflinn frá Langavatnshöfða um Ásheiði og um Meiðavalla- og Tóveggjarskóg að Norðausturvegi liggur um mjög gróið svæði og fer að mestu í gegnum skóglendið á núverandi vegi. Meiðavalla- og Tóveggjarskógur er náttúrulegur birkisskógur sem er á náttúruminjaskrá. Vegkaflinn er tæplega 9,1 km langur (st. 41800-50880). Syðst á þessum hluta liggur vegurinn um heiðalandslag með ríkjandi mólendi en síðan tekur við skóglendið og þegar komið er út úr því tekur við menningarlandslag með túnnum, girðingum og landbúnaðarbyggingum.

13.2. Fornleifar

Á þessari leið eru þrjár minjar:

Marúgerði NP-005:007: Tóftir og vallargarðar sem eru í hættu vegna vegagerðar.

Tóveggjarstekkur NP-005:005: Tóft, býli sem er í hættu vegna vegagerðar.

Hæringsstaðir NP-023b:001. Bæjarhóll, bústaður sem er í hættu vegna vegagerðar.

13.3. Skeringar,efnistaka og efnisþörf

Víða eru skeringar meðfram vegi en efni úr þeim nýtist í fyllingar og fláafleyga. Stór hluti efnis mun koma úr vegskeringum en það sem á vantar verður tekið úr skilgreindum námum.

Efnisþörf	274.000 m ³
Efni úr skeringum:	40.000 m ³
Efni úr námum:	234.000 m ³

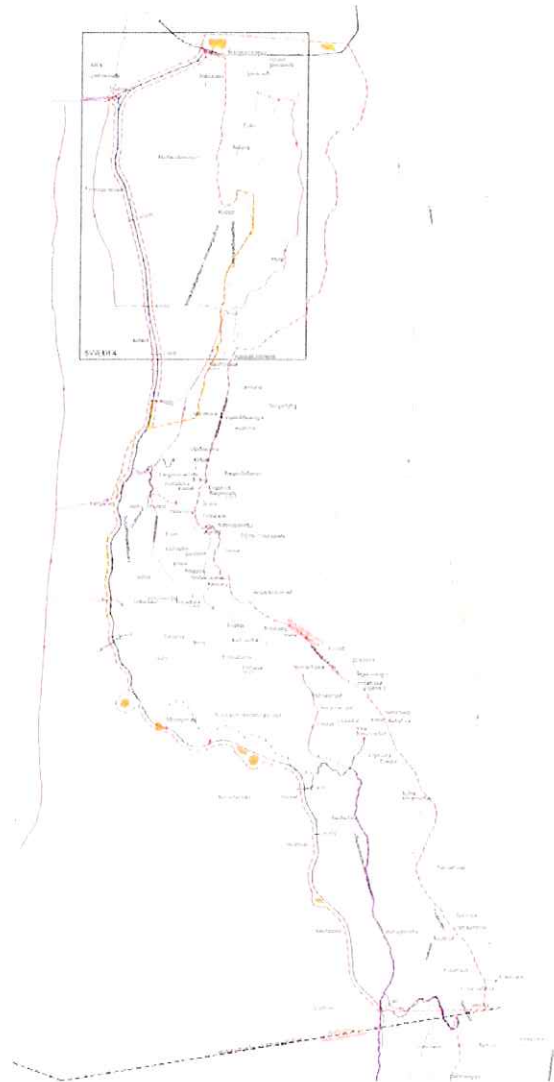
Ein náma er skilgreind á þessum kafla.

13.4. Fyllingar

Talsverðar fyllingar eru á þessum kafla.

13.5. Veglína og áningastaðir

Dettifossvegur verður 7,5 m breiður í vegflokki C1 með burðarþol 11,5 tonn og 90 km/klst hámarks hönnunarhraða. Veglína á þessum kafla vegarins er um 9 km löng og byrjar um 3 km norðan við afleggjarann að Vesturdal og liggur til norðurs að Norðausturvegi. Vegurinn fylgir að mestu núverandi vegi eða í minna en 15 m fjarlægð frá honum. Veglína víkur frá núverandi vegi á nokkrum köflum: Lengstu kaflarnir eru tveir. Á 2,0 km löngum kafla sunnan skóglendisins (st. 40800-42800), víkur veglína út af núverandi vegi þar sem hann liggur upp á hæð í landinu, í 200 m h.y.s. Á 0,8 km löngum kafla norðan skóglendisins (st. 48000-48800) víkur veglína út af núverandi vegi til að taka af krappa beygju. Hún fylgir núverandi vegi framhjá fornleifum við Hæringsstaði og sveigir svo frá

Mynd 12. Svæði 4 Ásheiði Norðausturvegur.

Mynd 13. Horft að Langavatnshöfða að Rauðhól

honum skömmu áður en komið er að Norðausturvegi, til forðast krappa beygju á núverandi vegi. T- gatnamót við Tóvegg verða þar með lögð af en einnig verða gatnamót við Norðausturveg færð um 190 m vestar. Leggja þarf nýja veltengingu að Tóvegg.

Reiknað er með girðingu beggja vegna við Dettifossveg frá Norðausturvegi suður undir Lönguhlíð að núverandi Landgræðslugirðingu. Gert er ráð fyrir ristarhlíði á heimkeyrslu að Tóvegg. Auk þess er reiknað með alls þremur göngum fyrir búfé þar af tvö göng sem hægt er

að teyma reiðhross í gegn. Önnur stærri göngin eru í stöð 43025 og tengjast gömlum slóðum við gamla tilraunareiti í Ásheiði.

Einn áningastaður verður á leiðinni eða við gatnamót Norðausturvegar. Hann verður um 1.000 m², malbikaður og verður pláss fyrir eina rútu og sex fólksbíla. Staðurinn verður afmarkaður með grjóti og komið verður upp upplýsingaskiltum.

13.6. Umhverfisáhrif

Umhverfisþættir		Lýsing	Viðmið
Samfélag	+	Verulega jákvæð áhrif á ferða-þjónustu, lenging ferðamannatíma og fjölgun atvinnutækifæra og styrking byggðar vegna aukinna lífsgæða íbúa svæðisins. Framkvæmdir í þjóðgarði og fjölsóttum ferðamannastað geta haft tímabundin neikvæð áhrif á ferðaþjónustu og útvist á framkvæmdatíma. Aðgengi að þjóð-garðinum í Jökulsárgljúfrum mun gjörbreytast og þar af leiðandi allar aðstæður fyrir gesti á væðinu. Verulega jákvæð áhrif á umferðaröryggi.	Stefnumörkun um sjálfbæra þróun til 2020. Sjá kafla II.1 um heilnæmt andrúmsloft. Vegalög nr. 80/2007. Einkum 1. gr. og kafli IX um öryggi vega og umferðar. Samgönguáætlun 2007-2010. Sjá sérstaklega markmið 1.3. um umhverfislega sjálfbærar samgöngur
Hávaði og mengun	0	Óveruleg áhrif á hávaða og mengun að mestu er um að ræða tímabundin og staðbundin áhrif á framkvæmdatíma.	Lög nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengun. Reglugerð nr. 933/1999 um hávaða og breyting á henni sbr. reglugerð 478/2003.
Landnotkun	0/-	Vegurinn mun á þessum hluta fylgja núverandi vegi að mestu og hindrunaráhrif þegar fyrir hendi en aukast nokkuð vegna aukins umfangs nýs vegar. Vegurinn er þó ekki lengur innan þjóðgarðs og getur því haft neikvæð áhrif á menningarlandslag á svæðinu og eignarhald. Einnig fer vegurinn um Meiðavalla- og Tóveggjarskóg skóg sem er á náttúruminjaskrá.	Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs Aðalskipulag Norðurþings 2010-2030.
Dýralíf	0	Óveruleg áhrif á fuglalíf. Fuglalíf á fyrirhuguðu vegstæði Dettifossvegar er hvorki mjög fjölbreytilegt né ríkulegt. Engin fuglategund á valista virðist verpa innan rannsóknarsvæðisins. Áhrif af uppbyggingu Dettifossvegar ættu hvorki að hafa mikil áhrif á fuglalíf svæðisbundið, né á landsvísu.	Válisti Náttúrufræðistofnunar Íslands um fugla og spendýr 6 gr. laga nr. 64/1994 um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum.
Fornleifar	-	Áhrif á fornleifar eru mestar á þessari leið en þrjár minjar eru í hættu vegna vegagerðar. Um er að ræða Maríugerði NP-005:007: Tóftir og vallargarðar, Tóveggjarstekkur NP-005:005: Tóft og Hærings-staðir NP-023b:001. Bæjarhóll, bústaður.	Skráðar friðlýstar fornleifar skv. þjóðminjalögum nr. 107/2001. Aðrar fornleifar (minjar 100 ára og eldri, s.s. byggðarleifar, haugar, greftrunar-staðir o.s.frv.) skv. 9 gr. þjóðminjalaga nr. 107/2001.

Umhverfisþættir		Lýsing	Viðmið
Gróður og jarðvegur	-/0	Vegurinn mun raska gróðri á framkvæmdasvæðinu en engar sjaldgæfar tegundir eða gróðurfélög eru á þessum veghluta nema þar sem vegurinn fer í gegnum Meiðavallaskóg sem er náttúrulegur birkiskógur og er hann á náttúruminjaskrá. Að framkvæmdum loknum verður raskað svæði grætt upp þar sem við á, í samráði við landeigendur, Landgræðslu ríkisins og Umhverfisstofnun. Framkvæmdaraðili mun græða upp jafn mikið gróðurlendi og tapast vegna framkvæmdarinnar. Möguleg neikvæð áhrif á gróður og jarðveg með auknum ágangi ferðamanna um svæðið	Válisti Náttúrufræðistofnunar Íslands fyrir plöntur Listi yfir friðlýstar plöntur 37 gr. laga um náttúruvernd Velferð til framtíðar, sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, áherslur 2010-2013, sjá kafla 12 um sjálfbæra gróðurnýtingu og endurheimt landgæða.
Jarðmyndanir	0	Engum sérstæðum jarðmyndunum er raskað á þessari leið.	37 gr. laga um náttúruvernd. Velferð til framtíðar, Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020. Markmið er að fjölbreytni jarðmyndana verði varðveitt með því að vernda þær sem eru sérstakar eða einstakar á landsvísu.
Vatnafar	0	Óveruleg áhrif á vatnafar.	1. gr. reglugerðar nr. 536/2001 um neysluvatn. 1. gr. reglugerðar nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns. 1. gr. reglugerðar nr. 797/1999 m.s.br. um varnir gegn mengun grunnvatns.
Landslag	-	Vegurinn mun hafa talsvert neikvæð á landslag og talsverð neikvæð sjónræn áhrif í för með sér vegna skerðinga og fyllinga sem nauðsynlegar eru vegna nýs vegar. Við hönnun vegarins er þó reynt að takmarka það eins og kostur er. Við frágang verður reynt að gera skerðingar og námusvæði sem minnst áberandi með því að aðlaga brúnir þeirra landinu í kring. Frágangi verður hagað þannig að ekki myndist vindálag á lausan jarðveg. Námur og skerðingar verða því mótaðar í samræmi við landslag og halla umhverfis. Uppgræðsla miðast við að endurheimta staðargróður.	Sérstaða/fágæti landslags út frá vísbendingum í 37. gr. laga um náttúruvernd. Verndargildi skv. náttúruminjaskrá. Megineinkenni landslags, s.s. ósnortið/náttúrulegt yfirbragð landslags, form, litauðgi, fjölbreytni og heildstæði landslags.

Tafla 6. Skilgreining á vægi áhrifa við umhverfismat aðalskipulagsbreytingarinnar

14. SÉRSTAKIR SKILMÁLAR - MÓTVÆGISADGERÐIR

- Hönnun veglínu og efnistöku miðast m.a. við að rask á náttúruminum svæðisins verði sem minnst.
- Leitast hefur verið við að fella veginn sem best að landinu og þess gætt að framkvæmdir verði sem minnst sýnilegar frá helstu ferðamannastöðum og útsýnisstöðum í Þjóðgarðinum.
- Á framkvæmdatíma mun Vegagerðin stuðla að því að röskun á landi verði sem minnst og að hún takmarkist fyrst og fremst við vegstæðið sjálft og námur.
- Við frágang verður reynt að gera skeringar og námusvæði sem minnst áberandi með því að aðlaga brúnir þeirra landinu í kring. Frágangi verður hagað þannig að ekki myndist vindálag á lausan jarðveg.
- Námur og skeringar verða mótaðar í samræmi við landslag og halla umhverfis og í þær sáð þar sem við á. Uppgræðsla miðast við að endurheimta staðargróður.
- Yfirborð skeringa og náma skal ekki mótað rennislétt, heldur reynt að hafa það náttúrulegt í samræmi við aðliggjandi land.
- Í útboðsgögnum verður lögð áhersla á vandaðan frágang og að allur akstur vegavinnutækja utan vegsvæðis verður bannaður.
- Góðar móatorfur í vegstæði verða teknar upp og fluttar á geymslustað, til að nota við frágang á skeringum sem hafa verið mótaðar
- Fyrir útboð framkvæmda verður lokið við að móta tillögur að uppgræðslu m.a. með Landgræðslunni.
- Núverandi vegur sem ekki fer undir nýjan veg verður gerður minna sýnilegur í landinu í samráði við hagsmunaaðila.
- Gera þarf frekari ráðstafanir við vinsælar gönguleiðir innan Þjóðgarðsins að merkja og afmarka gönguleiðir til að koma í veg fyrir rask utan hefðbundinna göngu- og reiðleiða.

15. GÖNGULEIÐIR

Net gönguleiða í Jökulsárgljúfrum er eitt það besta á landsvísi. Þar er að finna leiðir af öllum erfiðleikastigum og mismunandi lengdum. Frá Ásbyrgi að Dettifossi liggur vel þekkt tveggja daga leið eftir endilöngu svæðinu með viðkomu á helstu náttúruperlum þess, en einnig eru til staðar stuttir göngustígar fyrir hreyfihamlaða og allt þar á milli. Markmið framkvæmdanna sem nú eru deiliskipulagðar er meðal annars þau að tryggja betra aðgengi að gönguleiðum og stígum Jökulsárgljúfra og auka þannig aðgengi gesta að því helsta sem þetta svæði Vatnajökulsþjóðgarðs hefur uppá að bjóða.

Flokkunarviðmið fyrir aðgengi á stígum og áningastöðum:

Meginleiðir eru stígar sem eru með aðgengi fyrir alla en Ferðamálastofa Íslands hefur gefið út Flokkunarviðmið Ferðamálastofu fyrir aðgengi að áningar- og útivistar-

svæðum á Íslandi. Eftirfarandi er skilgreining Ferðamálastofu fyrir aðgengi.

Markmið Vatnajökulsþjóðgarðs:

Eitt af markmiðum Vatnajökulsþjóðgarðs er að gera hreyfihömluð kleift að njóta garðsins og innviða hans. Eru gestastofur Vatnajökulsþjóðgarðs í Ásbyrgi, Skaftafelli og á Skriðuklaustri aðgengilegar öllum, og svo verður einnig um þær gestastofur sem byggðar verða í framtíðinni.

Erfiðleikastuðull gönguleiða

Gönguleiðir innan Vatnajökulsþjóðgarðs eru flokkaðar og merktar samkvæmt erfiðleikastuðli. Er kerfið byggt á samskonar kerfum og þekkjast í Evrópu. Vakin er athygli á því að kerfið tekur ekki tillit til lengdar gönguleiðar né heldur hversu erfitt er að rata hana. Reynt verður með táknmyndum á skiltum að upplýsa hver erfiðleikastuðull er á viðkomandi leið og ennfremur stutt lýsing á hvað í honum felst:

AUÐVELD LEIÐ:

Góðir stígar með sléttu undirlagi að jafnaði, án teljandi hindrana eða erfiðleika.

KREFJANDI LEIÐ:

Leiðir og stígar sem geta falið í sér lengri óslétta og erfiða kafla og hindranir, svo sem óbrúaða læki og minni ár, lausamöl, há uppstig o.s.frv.

ERFIÐ LEIÐ:

Leiðir og stígar sem fela í sér hindranir og erfiðleika á borð við stærri óbrúaðar ár, brattlendi og kletthöft, sem óvönnum og við slæmar aðstæður geta verið hættulegar.

STÍGUR FÆR EINSTAKLINGUM MEÐ GÖNGU- HÖMLUN:

Stígar eru með bundnu slitlagi, timburpallar eða þjöppuðu malarlagi án lausamalar á yfirborði. Rifur á milli fjala og eða hella mega ekki vera meiri en 5mm. Stígar eru yfir 75 cm breiðir. Halli á stíg og eða skábraut fer að jafnaði ekki yfir 1:15 (6,7%) og aldrei yfir 1:12 (8%). Bil á milli handriða er um 90 cm og aldrei meira en 120 cm. Hvíldarsvæði með bekkjum eru með um 100 m millibili.

STÍGUR FÆR EINSTAKLINGUM Í HJÓLASTÓL MEÐ AÐSTOÐARMANN:

Stígar eru með bundnu slitlagi, timburpallar eða þjöppuðu malarlagi án lausamalar á yfirborði. Rifur á milli fjala og eða hella mega ekki vera meiri en 5mm. Stígar eru 90 cm eða breiðari. Halli á stíg og eða skábraut er að jafnaði ekki yfir 1:15 (6,7%), þurfi að brúa meiri hækkun t.d. með þrepum þá séu ekki fleiri en eitt þrep í einu og ekki fleiri en 3 stök þrep á hverja 50 m. Hvíldarflötur sé ekki styttra en 120 cm eftir hvert þrep. Hvert þrep sé ekki hærra en

15 cm. Hvíldarsvæði með bekkjum eru með um 100 m. millibili og með a.m.k. 90 cm breiðu svæði fyrir hjólastóla við bekkina. Hliðarkantar á skábrautum a.m.k. 4 cm.

STÍGAR FÆR EINSTAKLINGUM Í HJÓLASTÓL ÁN AÐSTOÐARMANNS:

Stígar eru með bundnu slitlagi, timburpallar eða þjöppuðu malarlagi án lausamalar á yfirborði. Rifur á milli fjala og eða hella má ekki vera meiri en 5mm. Stígar eru 90 cm eða breiðari. Halli á stíg og eða skábraut fari að jafnaði ekki yfir 1:20 (5%), þurfi að brúa meiri hækkun skulu vera hjálparhandriði á þeim stöðum, þó fari halli aldrei yfir 1:15 (6,7%), bil á milli handriða sé um 90 cm og aldrei meira en 120 cm. Hliðarhalli á stígum sé að jafnaði ekki meiri en 1:50 (2%). Hvíldarsvæði með bekkjum séu með um 100 m millibili og með a.m.k. 90 cm breiðu svæði fyrir hjólastóla við bekkina. Meðfram skábrautum skal vera hliðarkantar a.m.k. 4 cm háir.

Skipta má gönguleiðanetinu/svæðunum upp í fjóra kjarna sem Dettifossvegur mun tengja saman í eina heild:

- Ásbyrgi og umhverfi.
- Langavatnshöfði, Vesturdalur og umhverfi.
- Hólmatungur, Ytra Þórunnarfjall og umhverfi.
- Dettifoss/Selfoss og Hafragilsfoss.

Eins og fyrr segir liggur mikið gengin leið á milli Ásbyrgis og Dettifoss sem margir tengja svo við Mývatn í alls fjögurra daga göngu. Hún tengir einnig kjarnana fjóra. Ferðamenn á lengri gönguleiðum Jökulsárgljúfra eru viðkvæmir fyrir mannvirkjum og fólksfjölda. Markmið Deiliskipulagsins er að tryggja að þær samgöngubætur sem hljóttast af nýjum vegi skili sér í auknu aðgengi breiðs hóps (þar með talið hreyfihamlaðra) fólks að helstu áhugaverðu stöðum jökulsárgljúfra án þess að náttúran beri skaða af, og um leið lágmarka neikvæð áhrif á hópa viðkvæma fyrir mannvirkjum og fólksfjölda.

16. REIÐLEIÐIR

Í verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs er gert ráð fyrir ríðandi umferð. Þar segir "Umferð á hestum um þjóðgarðinn er heimil á þeim reiðleiðum sem nefndar eru og koma fram á útgefnum kortum þjóðgarðsins. Helstu afmarkaðir áningastaðir fyrir hesta eru skilgreindir en einnig er heimilt á skilgreindum áningarstöðum fyrir hesta, sem þjóðgarðurinn veitir upplýsingar um, að slá upp tímabundnu aðhaldi".

Ennfremur segir "Fylgja ber merktum reiðleiðum þar sem þær eru fyrir hendi.

Á ferð um hálendi þjóðgarðsins og önnur lítt gróin svæði skulu hestamenn sjálfir hafa tiltækt nægjanlegt fóður fyrir hesta sína. Óheimilt er að beita hestum innan þjóðgarðsins

nema sérstaklega sé gert ráð fyrir því á áningarstöðum fyrir hesta. Leyfi þjóðgarðsvarðar þarf fyrir hópferð um þjóðgarðinn þar sem fleiri en 20 hestar eru í för".

Þekkt reiðleið liggur frá Ásbyrgi eftir endilöngum þjóðgarðinum í Mývatnssveit. Lagt er upp frá Ásbyrgi og farið um Ásheiði, Rauðhólssel, vestan við Langavatnshöfða í Vesturdal. Síðan suður Vesturdal um Svínadal að Hólmatungum. Farið með Brandslæk og um Fossgil á núverandi Brúnaveg austan Miðdegishæð. Reiðleiðin liggur yfir afleggjara niður á Ytra Þórunnarfjall og fylgir núverandi slóða að Dettifossi.

Þessi leið helst lítið breytt, aðeins er gert ráð fyrir styttingu frá Fossgili beint austur yfir vegtengingu niður að Ytra Þórunnarfjalli yfir á gamla veg sem haldið verður sem reiðleið. Gert er ráð fyrir styrkingu á vegöxlum afleggjara að Ytra Þórunnarfjalli þar sem reiðleiðin þverar hann, sem og á Aðalvegi undir vegtengingu að Dettifossi.

Ennfremur segir í verndaráætlun garðsins að „Stefnt er að því að fjölga í áföngum áningarstöðum fyrir hesta á skilgreindum reiðleiðum.“ Einnig er sagt að skipuleggja og skilgreina megi reiðleiðir og áningastaði innan þjóðgarðsins.

Við áningastað við Dettifoss er komið yfir í Skútustaðahrepp. Lagt er til að reiðleið þaðan til suðurs og vesturs fylgi gömlu leiðinni vestan nýja Dettifossveggar 862 á Hringveginn og/ eða að til vesturs að Hliðarhaga, gangnamannskála sunnan við Eilífsvötn. Í fyrirbyggjandi tillögu að aðalskipulagi Skútustaðahrepps 2011-2023 er sýnd reiðleið austur að Jökulsá með Hringveginum frá byggðinni við Reykjahlíð. En gamli vegurinn er sýndur sem slóði.

Endaleg ákvörðun um notkun slóða er í höndum sveitarstjórnar og landeigenda auk umsjónaraðila lands á þessu svæði Landgræðslunnar.

Tillaga:

Mögulegt er að koma reiðleiðinni út úr garðinum um göng í stöð 40640 vestan við Langavatnshöfða. Ríða síðan á gríðngarslóð að slóðatengingu vestur á afréttarslóða, þar er slóðatenging að núverandi Dettifossveg á upprekstraslóða frá Undirvegg/Hlíðargerði.

Endaleg ákvörðun um notkun slóða er í höndum sveitarstjórnar og landeigenda auk umsjónaraðila lands á þessu svæði Landgræðslunnar.

17. KYNNING OG SAMRÁÐ

Samráð hefur verið verður haft við Skipulagsstofnun og aðrar stofnanir sem hafa sérþekkingu á viðfangsefnum skipulagsins vegna lýsingar á skipulagsverkefni og um umfang og áherslur umhverfismats aðalskipulagsbreytingar, eins og lög um umhverfismat áetlana gera ráð fyrir. Skipulagslýsing verður auglýst á Netinu og aðgengileg íbúum Skútustaðahrepps og Norðurþings.

Skipulagslýsing var auglýst í blöðum og gafst íbúum kostur á að kynna sér fyrirhugaða breytingu. Svör hafa borist frá Skipulagsstofnun Heilbrigðiseftirliti Norðurlands eystra, Minjaverði Norðurlands eystra, Umhverfisstofnun.

Samráð verður haft við alla umsagnaraðila á eða fyrir auglýsingartíma deiliskipulagsins.

Samráð verður haft við eigendur þeirra jarða sem framkvæmdin nær til.

Samráð verður haft við Heilbrigðiseftirlit Norðurlands eystra en afla þarf einnig leyfis Heilbrigðiseftirlits Norðurlands eystra til tímabundins atvinnurekstrar; t.d. fyrir vinnubúðum og verkstæðisaðstöðu, sbr. reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun. Samráð verður haft við Umhverfisstofnun vegna mögulegra raskana á friðlýstum svæðum og varðandi frágang vegsvæðis og náma.

Samráð hefur verið haft við Fornleifavernd ríkisins ef nauðsynlegt reynist að raska fornminjum, sbr. 14. gr. Þjóðminjalaga nr. 107/2001.

Samráð verður haft við aðliggjandi sveitarfélög þar sem þau eru umsagnaraðilar um landnotkun sem nær út fyrir sveitarfélagamörk.

Ef þörf reynist á að hafa samráð við aðra en áðurtalda aðila þá verður greint frá því í greinargerð.

Eftir auglýsingu gefst íbúum tækifæri að koma með skriflegar athugasemdir sem sveitarfélaginu ber að svara.

Framkvæmdin verður unnin á vegum Vegagerðarinnar og Vatnajökulsþjóðgarðs en framkvæmdin og efnistaka hennar vegna er háð framkvæmdaleyfi skv. skipulagslögum nr. 123/2010.

Afla þarf framkvæmdaleyfis hjá Norðurþingi. Einnig þarf framkvæmdaleyfi til viðkomandi sveitarstjórnar vegna töku efnis úr eldri námum, þ.e. námum þar sem efnistaka var hafin fyrir 1. júlí 1999 samkv. breytingar á lögum um náttúruvernd (lög nr. 44/1999) sem tóku gildi 1. júlí 2008.

18. AFGREIÐSLA EFTIR AUGLÝSINGU LÝSINGAR DEILISKIPULAGS

Fornleifavernd ríkisins (dags. 22. nóvember 2012): Engar athugasemdir.

Heilbrigðiseftirlit Norðurlands eystra (dags. 28. nóvember 2012): HNE bendir á að að strangari kröfur gildi um val á efnistöku innan þjóðgarðs og frágangur verði að vera ásættanlegur strax eftir efnistöku. Efnistökusvæði verði fá og lítt áberandi í landslagi. Grónu landi verði hlíft eins og mögulegt er.

Skipulagsstofnun (dags. 30. nóvember 2012): Meta þarf áhrif aukinnar umferðar og fjölgunar umferðar ferðamanna um svæðið.

Umhverfisstofnun (dags. 7. desember 2012): Fjalla þarf ítarlega um frágang efnistökusvæða, fyrirhugaðan frágang og hvernig staðið verði að uppgræðslu á námu- og vegsvæðum.

Mánudaginn 17. desember 2012 var haldinn kynningarfundur á Akureyri með Vegagerðinni og fulltúa Vatnajökulsþjóðgarðs og ráðgjafa þar sem farið var yfir loka drög deiliskipulagsins. Eftir hádegi sama dag var síðan haldinn annar kynningarfundur með svæðisstjórn norðursvæðir Vatnajökulsþjóðgarðs á Húsavík. Ábendingar og athugasemdir frá kynningarfundum hafur verið tekið til greina.

19. EFTIR AUGLÝSINGU DEILISKIPULAGS DETTIFOSSVEGAR 862

Niðurstaða umhverfisskýrslu leiddi í ljós að áhrif vegagerðar mun hafa í flestum tilvikum jákvæð áhrif í för með sér. Neikvæðra áhrifa gætir þó á einhverjum vegköflum á landslag, gróðurfar, fornleifar og landslag. Settar voru fram mótvægisáðgerðir og sértækir skilmálar til þess að draga úr þeim áhrifum sem birtir eru í kafla 14.

Valkostir sem til skoðunar voru var ein veglína borin við „núllkost“ sem felst í því að engar breytingar verði gerðar á núverandi vegi).

Bæjarstjórn Norðurþings auglýsti tillögu að deiliskipulagi frá 31. janúar - 15. mars.

Alls bárust 3 athugasemdir

1 Guðrún Árnadóttir á Meiðavöllum, í tölvupóstur til skipulags- og byggingarfulltrúa dags. 12. mars 2013. Farið er fram á að gert verði ráð fyrir fernum búfjargöngum undir Dettifossveg. Samkvæmt svari frá Vegagerð þá er unnið að samkomulagi og í greinargerð er talin tvönn hestfær göng sem tengjast reiðleiðum. Önnur búfjargöng eru samkomulag milli landeigenda og Vegagerðar og teljast ekki skipulagsskyld frekar sem vegbúnaður.

2. Munnlegar athugasemdir frá landeiganda jarðarinnar Tóveggjar varðandi örnefni. Texti hefur verið lagfærður

í kafla 13 svæði 4 á bls. 22-25 talað um skógelndi og Meidavalla-og Tóveggjarskóg.

3. Athugasemd frá Náttúrustofu Norðausturlands dagsett 15.03.2013. Þar sem bent er á að fallið hfeði niðu umfjöllun um dýralíf á svæði 4. í venslatöflu umhverfisáhrifa. Tekið hefur verið tillit til allra ábenidnga og athugasemda.

20. FERLIÐ

Helstu verkferlar sem varða deiliskipulag fyrir nýjan Dettifossveg eru eftirfarandi:

Gerð skipulagslýsingar.

- Samráð um skipulagslýsingu, send til Skipulagsstofnunar auk annarra.
- Auglýsing skipulagslýsingar
- Fyrstu drög að breytingartillögu og matslýsing.
- Gerð uppdráttar, greinargerðar og umhverfisskýrslu
- Ofantöldum þáttum er lokið 12.12.2012
- Kynning og auglýsing tillögu.
- Samþykkt bæjarstjórnar.
- Afgreiðsla og samþykkt deiliskipulags í B-deild.
- Kynning og auglýsing tillögu.

	Ágúst.	Sept	Okt	Nóv	Des	Jan	Febr	Mars.
Gerð skipulagslýsingar								
Samráð um skipulagslýsingu								
Auglýsing skipulagslýsingar								
Fyrstu drög að breytingartillögu								
Tillaga og umhverfisskýrsla								
Kynning og auglýsing tillögu								
Samþykkt bæjarstjórnar								
Afgreiðsla og samþykkt deiliskipulags								

21. HEIMILDASKRÁ

Aðalskipulag Norðurþing 2010-2030.

Lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlaða.

Lög nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

Lög nr. 107/2001, Þjóðminjalög.

Lög nr. 44/1999 um náttúruvernd.

Lög nr. 64/1994 um vernd friðun og veiðar á villtum fuglum og spendýrum.

Náttúrufræðistofnun Íslands 1996. Válisti 1. Plöntur. Náttúrufræðistofnun Íslands. Reykjavík.

Náttúrufræðistofnun Íslands 1996. Válisti 1. Plöntur. Náttúrufræðistofnun Íslands. Reykjavík.

Náttúrufræðistofnun Íslands 1996. Válisti 2. Fuglar. Náttúrufræðistofnun Íslands. Reykjavík.

Náttúruverndarráð 1996. Náttúruminjaskrá 7. útgáfa. Náttúruverndarráð. Reykjavík.

Reglugerð nr. 536/2001 um neysluvatn.

Reglugerð nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns.

Reglugerð nr. 797/1999 um varnir gegn mengun grunnvatns.

Skipulags- og byggingarlög nr. 73/1997.

Skipulagsstofnun 2005. Leiðbeiningar um flokkun umhverfisþátta, viðmið, einkenni og vægi umhverfisáhrifa.

Skipulagsstofnun 2007. Leiðbeiningar um umhverfismat áætlaða

Vatnajökulsþjóðgarður 2011. Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs, náttúruvernd, útivist og byggingaþróun. Reykjavík.

Jökulsárgljúfur 2008 Sigrún Helgadóttir líffræðingur.

Vegagerðin 2006. Dettifossvegur, Hringvegur-Norðausturvegur. Mat á umhverfisáhrifum, matsskýrsla. Akureyri.

Vegagerðin 2008. Dettifossvegur, Dettifoss-Norðausturvegur. Breytingar á veglínu og efnistöku. Akureyri

Vegagerðin 2010: Dettifossvegur (863), nýjar tengingar að Hólmatungum og Vesturdal/Hljóðaklettum. Akureyri

Mynd 14. Ferðamenn við Dettifoss

